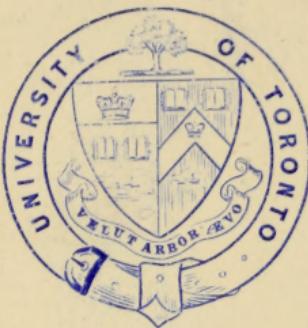

Bible
Polyglot
B

Bible Polyglot
The G ospel in many tongues

3 1761 09703398 9

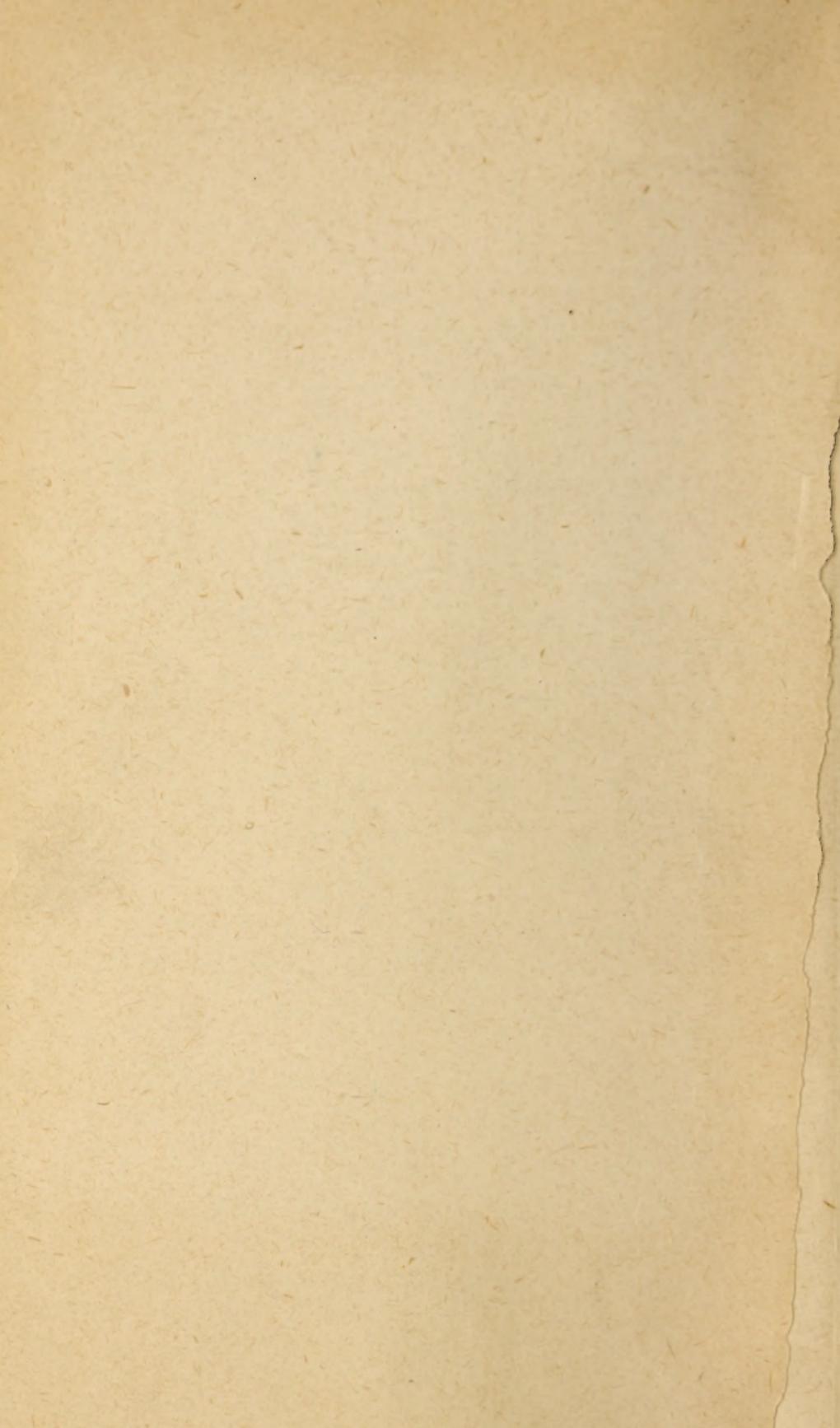

Presented to
The Library
of the
University of Toronto
by
Mrs. J. S. Hart

Digitized by the Internet Archive
in 2014

<https://archive.org/details/gospelinmanyton00brit>

Bible
Polyglot
B

Bible. Polyglott

The Gospel in Many Tongues

From the Title-page of the Bishops' Bible, 1585, in the Society's Library

Centenary Edition

H309H4
22.12.44

British and Foreign Bible Society
146 Queen Victoria Street, London, E.C.

1904

std 8
folio x/1

PREFACE.

THIS little book presents to the eye specimens of the varied languages and characters in which the British and Foreign Bible Society promotes the translation, printing, or distribution of the Holy Scriptures in whole or in part. The idea was taken from samples of Acts 2. 8 in many languages and types, issued in 1855, or earlier, by Mr. W. M. Watts, to advertise the scope of his printing office in Crown Court. He granted the Society the use of his texts for its own purpose. Its edition of 1863 contained his verse in 91 languages and some 30 varieties of character.

After a time the verse was changed to St. John 3. 16 in all cases in which that Gospel had been published. In others the passage quoted instead is specified.

The edition of 1893 has been current for ten years. It contained 320 specimens—237 being St. John 3. 16. Of these, 284 were distinct languages or dialects; and 36 were verses repeated from editions in other characters intended to meet the needs of a section of a population. This Centenary edition contains 403 specimens. They illustrate 353 varieties of language (an increase of 74), and 45 reduplications in another character. The quotations are in 317 cases from St. John.

ST. JOHN 3. 16.

“FOR GOD SO LOVED THE WORLD, THAT HE
GAVE HIS ONLY BEGOTTEN SON, THAT
WHOSOEVER BELIEVETH IN HIM
SHOULD NOT PERISH, BUT
HAVE EVERLASTING
LIFE.”

BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.

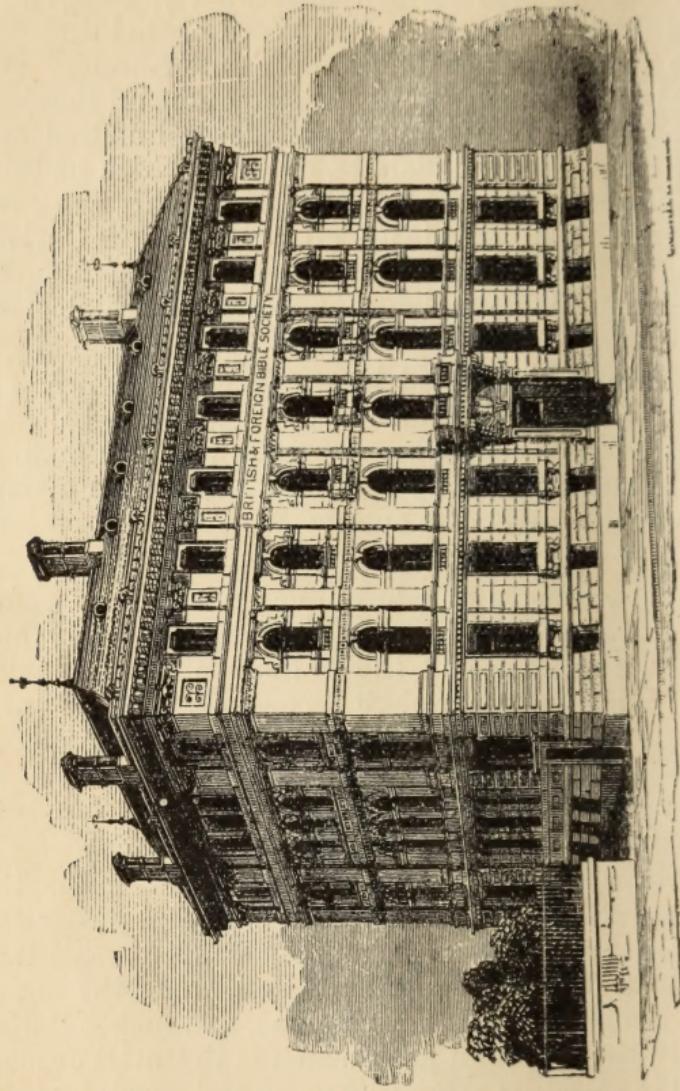
THIS Society was formed on March 7, 1804, with the sole object of circulating the Word of God throughout the world. Since then, above one hundred and eighty-six millions of Bibles, Testaments and Portions have been issued by it in at least three hundred and seventy languages and dialects, many of which had not previously been reduced to writing. In this work the Society has been aided by all sections of Christ's Church, by the leaders and friends of Christian enterprise and missions, and by scholars and philologists, Foreign as well as British.

All parts of the world have felt its influence. It has agents or correspondents, colporteurs and dépôts in most countries in Europe. It is the handmaid of all Protestant Missionary Societies among the distant nations of the earth. Its own work extends to regions which they do not reach.

At home, schools and hospitals, prisons and reformatories, railway-stations and hotels, the army and the navy, the poor and the blind, are supplied with the Holy Scriptures through its agency. Public and social movements, international exhibitions, emigrations, wars, fires, floods, and the like, are regarded as so many opportunities to introduce God's Word into new channels, and let it speak to fresh hearts.

Wherever it goes and in whatever version, the Bible can still awaken the conscience and purify the life. For through it the Almighty Spirit reveals that message of Divine Love which enlightens the mind, touches the heart, curbs the passions, and makes "wise unto salvation through faith which is in Christ Jesus." The call to speed its errand by voice and effort, by gifts and prayers, is urgent. Multitudes are still without the Saviour's words in their own tongue.

May, 1904.

BIBLE HOUSE, 146 QUEEN VICTORIA STREET, LONDON.

BUILT BY SPECIAL SUBSCRIPTION; FOUNDATION STONE LAID JUNE 11, 1866; OPENED MAY 4, 1869.

British & Foreign Bible Society's SPECIMENS OF LANGUAGES.

Akraisch, Akra.   **ACCRĀ or GĀ.**   **Accra ou Gā.**
(Goldküste.)   *(Gold Coast, W. Africa.)*   *(Côte d'Or.)*

Edšake neke Nyoñmø sumø dše le, ake eñõ ebi
kōme lę ehä, koni mofëmo ní heq enø yeø le hïe
akakpâtä, ši moñ ená nânø wala.

AFGHĀNI. *See Pashtō.*

AIMARA. *See Aymara.*

Aino.	AINU.	Aïnos.
<i>(Jezo, Japan.)</i>	<i>(Yezo, Japan.)</i>	<i>(Ile de Yéso, Japon.)</i>
Mambe gusu ne yakun Kamui anak ne koro shinen ne Poho koropare pakno moshiri omap ruwe ne, nen ne yakka nei Poho eishokoro guru obitta aisamka shomoki no nei pakno ne yakka ishu ramat koro kuni ne kore nisa ruwe ne.		

2 THE GOSPEL IN MANY TONGUES.

Albanisch.

ALBANIAN (*National char.*).

Albanais.

Zotit Пerendise tent dot' i fales, εδε vetem' atε
dot' i lutes.—*Matt. 4. 10, pt.*

Gheg-Albanisch. **ALBANIAN** (*GHEG*). Albanais Guègue.

(*N. Albania.*)

(*N. Albanien*)

(*Albanie Septentrionale.*)

Sepsč Perəndia kak'i e deši botenę, sā da Birin'
e vet, vetem-l'ěmine, per mos me uvdierę gieę-kuš
t' i besoyę, por te kete yetę te pa-süseme,

Tosk-Albanisch. **ALBANIAN** (*Tosk*). Albanais Toske.

(*S. Albanien*)

(*S. Albania.*) (*Albanie Méridionale.*)

Σὲ ψὲ Περντία κάκε ἐ δέσι πότενε, σὰ κὲ δὰ τὲ πίρρ' ἔτὶγ
τὲ βέτεμνε, κὲ τζίλι δὸ κὲ τὲ πεσόγε ντὲ ἀτ τὲ μὸς χουμπάσε,
πὸ τὲ κέτε γέτεν' ἐ πὰ σύσουρε.

AMHARIC.

Amharisch.

Amharique ou Abyssin.

(*Abessinien*)

(*Abyssinia*)

(*Abyssinie*)

አማርኛ፡ ኢንደ፡ ዓለም፡ ብድዋል፡
አንድ፡ ልጅ፡ እስከለው፡ ዝረዝ፡ በርኩ፡
ያሙ፡ ሁሳ፡ ኢንደይጠቅ፡ የካልጣ፡
አድዎት፡ ተሆንስ፡ ኮንድ፡ ኢንዲ፡

AMOY (*Lat. char.*).**Amoy.****Chinois vulgaire d'Amoy.***(S. Fukien, China; and Island of Formosa.)*

Siōng-tè chiong tōk-sinⁿ ê Kíāⁿ síuⁿ-sù sè-kan, hō-sìn i ê làng m̄n sái tîm-lûn oē tit-tiōh éng-oáh ; I thìaⁿ sè-kan ê làng kàu án-ni.

Anityumisch.**ANEITYUM.****Annatom.**

(Neu-Hebriden.)   *(New Hebrides.)*   *(Nouv.-Hébrides.)*

Is um ucce naiheuc vai iji pece asega o Atua
is abrai Inhal o un is eti ache aien, va eri eti emesmas
a ilpu atimi asgeig iran asega, jam leh nitai umoh
iran ineig inyi ti lep ti.

Aniwanisch.**ANĪWA.****Aniva.**

(Neu-Hebriden.)   *(New Hebrides.)*   *(Nouv.-Hébrides.)*

Ma Atua neicitiafakarafia sore fanua wararonei,
pe aia neitufwa tshana Nontariki tasi ana aia
niamo, pe tagatotshi fakarogrogro aia setouwaki
ia tiafi sore, kaia nakoamo ania mouri tou ma tou.

Annamitisch.**ANNAMITE.****Annamite.**

(Indo-China.)   *(Indo-China.)*   *(Indo-Chine.)*

Vì Đú'c Chúa Trò'i đã thu'o'ng yêu thiên hạ là
thê nào, thì ngu'o'i cho sai Con một ngu'o'i xuông,
mà kẽ nào có lòng tin ngu'o'i thì khỏi chết khôn
nạn, mà lại đặng sông không cùng.

4 THE GOSPEL IN MANY TONGUES.

Arabisch.

ARABIC.

Arabe.

(*Arabien.*)   (*Arabia, Syria, Egypt, &c.*)   (*Arabie.*)

لَإِنَّهُ هَكَذَا أَحَبَ اللَّهُ الْعَالَمَ حَتَّى يَذَلَّ أَبْنَهُ الْوَحِيدَ لِيَكِي
لَأَيَّهُلَّكَ كُلُّ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ بَلْ تَكُونُ لَهُ الْحِيَاةُ الْأَبَدِيَّةُ ♦

ARAMAIC. *See Syriac.*

ARMENIAN (ANCIENT).

Alt-Armenisch.

Arménien ancien.

Օ,ի այնպէս սիրեաց Աստուած զաշխարհ՝ մինչև
զՈրդին իւր միածին ետ. զի ամենայն որ հաւատայ՝ ի
նա՝ մի կորցէ, այլ ընկացի զիեանսն յաւիտենականս .

ARMENIAN (ARARAT).

Ararat-Armenisch.

Arménien de l'Ararat.

(*Trans-Caucasia.*)

Պատճառն որ՝ Աստուած էնպէս սիրեց աշխարհքին՝
մինչև որ իրան միածին Որդին տուաւ. որ ամէն ովլ
որ հաւատայ նորան՝ շըկորշի, այլ յաւիտենական
կեանքըն ընդունի:

ARMENIAN (MODERN).

Neu-Armenisch.

Arménien moderne.

(Asia Minor, Constantinople, &c.)

Ենչու որ Աստուած անանկ սիրեց աշխարհը, մինչև
որ իր միածին Որդին տուաւ. որ ամէն ով որ անոր
հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիրենական կեանքը
ընդունի.

Assamisch.

ĀSĀMI.

Assamais.

(Indien.)

(Assam, N. E. India.)

(Inde.)

কিয়নো ইশ্বরে জগতলৈ এনে প্ৰেম কৱিলে, যে, তেওৰ
পুত্ৰত যি কোনোবৈ বিশ্বাস কৱে, সি নষ্ট নহই, অনন্ত
জীৱন পাৰ নিমিষ্টে, তেওৰ সেই একে জন্মা পুত্ৰকেই
দান কৱিলে।

ASHANTI or OTSHI.

Otschi. Aschanti.

Achanti ou Odchi.

(Asante.) (Ashanti, Gold Coast.) (Côte d'Or.)

Nà senea Onyaṅkōpoñ dō ūiase ni, sē qde ne ba
a ḡwoo no koro māe, na obiara a ogye no di no
anyera, na wanyā dā ḡkwā.

AULUA. See **Malekūla.**

6 THE GOSPEL IN MANY TONGUES.

Aymara-indianisch.

(Bolivien.)

AYMARA.

(Bolivia.)

Aymara.

(Bolivie.)

Tata Dios saparo hampattiña, adoracion churaña,
hupa saparo chiumachasiña.—*Luke 4. 8, pt.*

AZERBIJĀNI. *See Transcaucasian Tūrki.*

AZTEC. *See Mexican.*

Badaga.

BADAGA (*Kanarese char.*).

Badaga.

(Blaue Berge.)

(*Nilgiris, S. India.*)

(*Monts Nilgherri.*)

ஏகாங்கிரி, தீவர சிதைந் பரசார ஸ்வெஷம் எய்
வெந்மே அவெநே எநங அனா தமிழ்நூ அக்கங்கியூ, அவே
யூ அகிட்டநே எநு. —*Mark 3. 35.*

BADAGA (*Tamil char.*).

ஏகாங்கிரி, தீவர சிதைந் ப்ரக்கார நடைவை எயவளே
அவளே எனக் அண்ண தமிழ்நூ அக்கங்கெயு, அவ்வெயு
ஆகிட்டனே என்ன. —*Mark 3. 35.*

BAKI. *See Epi, West.*

BA-LŌLO. *See Lōlo.*

BALŪCHI or BALŌCHI.

Belutschens-Sprache.

(*Beluchistan.*)

(*Baluchistan.*)

Bélouchi.

(*Béloutchistan.*)

Ki Huḍhá jihánar ikka dosti khutha, ki wathi
wahidzáda-Bachh dathai, an ranga ki har khas ki
eshi nyama ímán dárok̄h bi gár na bi, bale yamára
zindaghi dáirth.

BASHKIR TÜRKI.**Baschkirisch.****Turc des Bachkirs.***(Ufa, S. Urals, Russia.)*

Анын ёсөн Хоҗай донианы шул тикте йааратты, ул ўзенен йангыў тыуган Улын, Ага эшәнеүе тәр-кем ға ләк булмағын, мәнгө теректек алғын, тиб бирзэ.

BASQUE, FRENCH (LABOURDIN).**Französisch-Baskisch.****Basque Français.***(Pyrenees and Navarre.)*

Alabainan Jainkoak haletan du mundua mai-
thatu, non bere Seme bekharra eman baitu, hunen
baithan sinhesten duen nihor ez dadien gal, aitzitik
izan dezan bethiko bizitzea.

BASQUE, FRENCH (SOULETIN).

Ceren Jincouac hain du maithatu murdia, noun
eman beitu bere seme bakhotcha, amorecatic hارتان
sinhesten dian guiçonetaric batere eztadin gal, bena
ukhen deçan bethiereco bicitcia.

BASQUE, SPANISH (GUIPUSCOA).**Guipuzkoa-Baskisch.****Basque Espagnol.***(Biscay, Guipuscoa, and A'ava.)*

Tergatic ain maite izan du Jaungoicoac mundua,
non eman duen bere Seme Bacarra beragan fedea
duan guzia galdu ez dedin, baizic izan dezan betico
bizia.

8 THE GOSPEL IN MANY TONGUES.

BATTA (MANDAILING OR ANGKOLA).

Bātakkisch.

Battak, Mandailing

(*S. Sumatra.*)

Bātakkisch.

BATTA (TOBA).

Battak, Toba.

(*N. Sumatra.*)

BATTA (TOBA, *Lat. char.*).

Ai songonon do hahoholong ni roha ni Debata di portibion, pola do Anakna, na sasadai dilehon, asa unang mago ganup na porseja di Ibana, asa hangoluan na saleleng ni lelengna di ibana.

BEAVER INDIAN.

Spr. d. Biber-Indianer.

Indien Beaver.

(*Indians on the Peace River, N. America.*)

Atunne zon kooh ghawoteassi ayi Nagha Tgha
indi, ayi akye chu, ustye chu, unne chu.—*Mark 3.35.*

Bengalisch.   **BENGĀLI** or **BANGLĀ**.   Bengalaïs.

(Indien.) (India.) (Inde.)

କାରଣ ଈଶ୍ଵର ଜଗତକେ ଏମନ ପ୍ରେମ କରିଲେନ ଯେ, ଆପନାର
ଏକଜାତ ପୁଣ୍ୟକେ ଦାନ କରିଲେନ, ଯେନ, ଯେ କେହ ତାହାତେ ବିଶ୍ୱାସ
କରେ, ସେ ବିନଷ୍ଟ ନା ହ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ଅନୃତ ଜୀବନ ପାଯ ।

BENGĀLI (*Lat. char.*).

Kenaná Išhwár jagater prati eman dayá karilen,
je ápanár advitíya Putrake pradán karilen ; táháte
táñhár bishwáskári pratyek jan naśhta ná haiyá
ananta paramáyu páibe.

BENGĀLI (MUSALMĀNI).

କାରଣ ଥୋଦା ଛନିଯାକେ ଏମନ ପିଯାର କରିଲେନ ଯେ, ଆପନାର ଏକଜାତ ବେଟାକେ ଦାନ କରିଲେନ, ଯେନ, ଯେ କେହ ତାଙ୍କାତେ ଇମାନ ଆନେ, ସେ ବିନଷ୍ଟ ନା ହୁଁ, କିନ୍ତୁ ହାମେଶାର ଜିନ୍ଦାଗୀ ପାଯୁଁ ।

10 THE GOSPEL IN MANY TONGUES.

Berberisch.

(*Algerien.*)

BERBER (*SHAWĀ*).

(*Algeria, &c.*)

Berbère.

(*Algérie.*)

See also Kabyli.

مَذَيْلٌ عَلَمْ كُنْتُ ذِهَوْنَ الَّهُمْ هَسْنَمْ أَشْبَكْمْ أَرْوَ
أَنَوْنَ الْمَعْطَالَعَالِ أَعْفَدَشْ أَمْبَابَقُونَ اقْهَقَنَاوْ
أَذْفَكَ الْرَّحْالَعَالِ إِيَانَ أَعْتَسْسَفِسِنْ—
Luke 11. 13.

Berberisch.

(*Marokko.*)

BERBER (*RIFI*).

Rifi.

(*Shilha, Morocco.*)

(*Le Maroc.*)

لَأْنَ هَمِيَا إِيْكِيْخَسَ اللَّهِ إِدُونِشَتْ أَرَامِيِّ يُوكَشَا مِيَمِيسِ يِيجَنْ
إِنْسَ حُمَّا وَرِيهِدْجِشْ قَاعْ وُنِيِّ غَارِيَامِنْ زِيسْ لَكَنْ اذْسِتِيرِيِّ
ثُوذَرْتْ إِنْ رِيدَأْ ♫

Bicol.

BICOL.

Bicol.

(*Philippinen.*)   (*Philippine Islands.*)   (*Iles Philippines.*)

Sasambahón mo an Cagurangnán mong Dios
asín sa iya saná mag-lilingcód ca.—*Luke 4. 8, pt.*

Epi-Sprache.

BIERI.

Biérien.

(*S. W. Epi, New Hebrides.*)

(*Neu-Hebriden.*)

(*Nouv.-Hébrides.*)

See also Epi and Tasíko.

Ku lotu Kin NSumba Konama Atua, Ku logo-
gogo Kin nigana sekitu.—*Luke 4. 8, pt.*

BISAYAN. See **Visayan.**

BLACKFOOT INDIAN.

(*E. of the Rocky Mountains.*)

Spr. d. Schwarzfuss-Indianer.

(*Oestl. vom Felsengebirge.*)

Indien Blackfoot.

(*A l'est des Montagnes Rocheuses.*)

Jesus it ūn is'tsiu aie, mat'sin aip, ki mat aksaks
ksin o au'ats Nin'a, kit ap'is to tok ā.—Matt. 4. 7.

Bogos. BOGOS or BILIN (*Ethiopic char.*). **Bogos.**

(*Abessinien.*) (*N. of Abyssinia.*) (*Abyssinie.*)

ἘΓΕΡ : ὌΔΟΡΕΩΝ : ΧΩΤΗ : Λ : ΕΡΞ : ΤΞ :
ἘΓΙΖΗΝ : ΕΓΙΖΗΝ :: — *Mark 3. 35.*

BOHEMIAN.

Böhmisches, Czechisch.

Bohémien ou Tchèque.

Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jedno-
rozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul,
ale měl život věčný.

BOHEMIAN (*Lat. char.*).

Nebo tak Bůh miloval svet, že Syna svého jedno-
rozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahy-
nul, ale měl život věčný.

Bondei.

BONDEI.

Bondéi.

(*Mainland N. W. of Zanzibar.*)

(*Nordwestlich von Zanzibar.*) (*Nord-ouest de Zanzibar.*)

Wenda umwabudu Zumbe mulungu Yuako naye
ikedo wenda umwabudu.—Matt. 4. 10, pt.

Bretonisch.

BRETON.

Breton Armoricain.

(Brittany.)

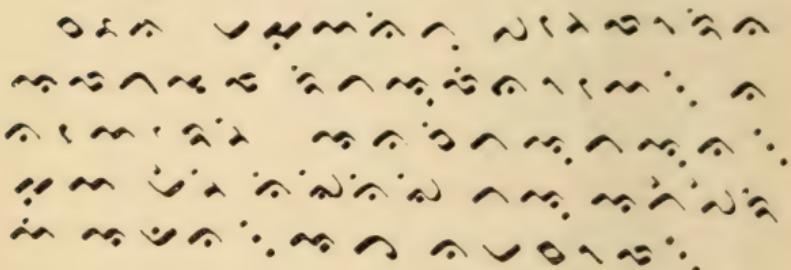
Rag Doue hen deuz karet kement ar bed, ma
hen deuz roet he Vab unic, evit na vezo ket kollet
piou-benag a gred enhan, mes ma hen devezo ar
vuez eternel.

Buginesisch.

BUGIS.

Bouque.

(Celebes.)

Bugotu.

BUGOTU.

Bougouton.

(Ysabel I. Solomon Islands.)

(Salomon-Inseln.)

(Iles Salomon.)

Na vunegna God ke dothovia puala na mara-
magna, gi e tamathaginia a Dathegna vahu sopa,
gi ahai ke vaututunia keda bosi luvu, me keda
tanolia na havi hau.

Bulgarisch.

BULGARIAN.

Bulgare.

Защото Богът толкозъвъзлюбен съктътъ, щото
адде Сына своеого единороднаго, за да не погибне
всакой който вървя въ него. но да има животъ
вѣченъ.

Bullom.

BULLOM.

Bullom.

(Sierra Leone, &c.)

N chum pēah hallē papah, Foy moa nu boiah
woa nonēken.—*Matt. 4. 10, pt. [Ed. 1816.]*

Barmanisch.

BURMESE.

Birman.

ထိအကြောင်းကြောင့်၊ သားတော်ကိုယုံကြည့်
သောသူတိုင်း။ ပျက်စီးခြင်းသို့ မရောက်၊ ထာဝ
ရအသက်ကို ရဖေ ခြင်း၏၊ ဘုရားသခင်သည်၊
တပါးတည်း၊ ဘွားသော သားတော်ကို၊ စွန့်
တော်မူသည်တိုင်အောင်၊ ဗြိလောကကိုချမှ
တော်မူ၏။

Kaffernsprache. **CAFFIR.** See Xōsa.

Cafre.

CAKCHIQUEL.

Spr. d. Guatemala-Indianer.

Indien de Guatemala.

(Guatemala Indians.)

Ri rocah, ri uleuh, xtiquihax, xa ketzih nutzih
manxtikaxte.—*Mark 13. 31.*

Kambodscha. CAMBODIAN or KHMER. Cambodgien.
(Indo-China.) (Indo-China.) (Indo-Chine.)

ඒන්ද්‍රීයු ජ ඉහා සේම පෙනු
ආදායා නිස්ස මාන්‍ය මග පෙනුයා
ඉහා පෙනු ඇ—Luke 8.21.

CANTON or PUNTI.

Punti. **Chinois Vulgaire de Canton.**
(Canton and Neighbourhood, China.)
(Kwangtung-Provinz.) *(Province de Kwang-tung.)*

因爲上帝愛世界，甚至滅世獨生之子賜過佢嘅令佢凡信佢嘅免至滅亡，又得永生。

CANTON (*Lat. char.*).

(In Lat. Schrift.) (En caractères latins.)

Yan-waî Sheûng-Taï oì shaì-kaaì shâm chì k'aaï
k'uï tûk shang chi Tsz ts'z kwòh k'uï-teî, lìng taân-
faân sun k'uï kè, mǐn chì mîtmōng, yaû tak wîng-
shang.

Karibisch.**CARIB.****Caraïbe.***(British Honduras and Neighbourhood.)*

Lisiñē ubow lun Bondiu lichigī Lirahu lé ligiyaruguti, le afiñeruti lidan méfériderumbī, libiuba ibagari magumuchaditi.

CARSHŪN (ARABIC in Syriac char.).*(Mesopotamia, &c.)***Karschunisch.***(Mesopotamien, &c.)***Carchoun.***(La Mésopotamie.)*

حَمَدَ اللَّهُ الْأَكْلَمَ مَلَكَ
 حَمَدَ اللَّهُ لِعَلَيْهِ مَلَكَ
 حَمَدَ مَنْ يَعْلَمُ بِمَا يَعْلَمُ
 حَمَدَ مَنْ يَعْلَمُ بِمَا يَعْلَمُ.

Catalonisch.**CATALAN.****Catalan.***(Catalonia, E. Spain.)*

Puix Deu ha amat de tal modo al mon, que ha donat son unigenit Fill, á fi de que tothom que creu en ell no peresca, ans bé tinga la vida eterna.

16 THE GOSPEL IN MANY TONGUES.

Dschagga.

CHAGGA (Моси).

Chaggas.

(*S. of Kilima-Njaro, E. Africa.*)

(*Am Kilimandscharo.*)

Mterewa, Bwana Rua ofo na mdumikia o tupu.—
Matt. 4. 10, pt.

Tānkri Tschamba. **CHAMBA** (*Tānkri char.*).

Chamba.

(*Chamba State, Panjāb.*)

ਓ ਜੀ ਜਿ ਪਾਗੜਾ ਰਪੜ
ਪੁਰ ਹੈ ਓ ਜਾਇ ਨਾਵੀ ਗੜ੍ਹ ਜੀ ਤੁਹੂ
ਜਿ ਨਾਵੀ ਪਾ ਵੱਥੇ ਵੀ ਚੁਗ੍ਹੇ ਜਾ ਪਾ ਓ
ਜਾਇ ਤੁਹੂ ਜਿ ਨਾਵੇ ਉਠਾ ਜਾਇ ਨਿਅਵਾ
ਮਿ।

Tscheremissisch.

CHEREMISS.

Tchérémisse.

(*Russland.*) (*Finns on the Volga near Kazan.*) (Russia.)

Тенъгэ ярашонъ Юма сандалжкамъ, шшà икъ шкè эрга-
жамъ пүштъ, сакай иняньша шыдаланъ йнже-ймъ, а плеже-
вара мучашдэма курумъ мучка. [Ed. 1821.]

CHINESE (HIGH WEN-LI).

Chinesisch (Hoch-Wenli).

Chinois (Version littéraire).

蓋上帝以獨生之
子賜世、俾信之者
免沈淪、而得永生。
其愛世如此。

CHINESE (EASY WEN-LI).

蓋上帝愛世、甚至
予以其獨生之子。
俾凡信之者、免淪
亡而有永生。

See also:

Amoy.

Canton.

Fūchau.

Hainan.

Hakka.

Nanking.

Ningpo.

Peking.

Shanghai.

Swatau.

Taichau.

Wenchau.

CHI-NYANJA. *See Nyanja.*

CHIPPEWA. *See Ojibwa.*

Tschippewyan.

CHIPPEWYAN.

(*Canada. From Churchill to Athabasca.*)

СДРНО СР> СР> С СДНСВЕ С СР> С ШЛУ ІНТ, С С АРСВЕ
БГ СУБ СУ СУСА С СА, С СА ·СГ СУ З, С СА СУ З С С,

CHI-TONGA.

Tschitonga.

(*West of Lake Nyassa, Central Africa.*)

Pakuti Mulungu wangwanja charu viyo, Kuti wangupaska Kananda wake, chakuti mweniyo yose watuvwana nayo watayike cha, Kweni waje ndi umoyo wa mu yaya.

Setschuana.

CHUĀNA (SE-TLAPI).

Setchuana.

(*Bechuanaland, S. Africa.*)

Gone Morimo o lo oa rata lehatse yalo, ka o lo oa ntsa Moroa ona eo o tsecoeñ a le esi, gore moñue le moñue eo o īumelañ mo go ena, a si ka a hela, mi a ne le botselo yo bo sa khutleñ.

Tschuwaschisch.

CHUVASH.

Tchouvachc.

(*Russland.*)

(*Kazan, &c., Russia.*)

(*Russie.*)

Түрә төңзене չав тेरлә یуратаෂ, Вал ڦненекенсем пෙри
те аи пේт්ටෝ, ڦمُرلەخ پوراڻاچا کېمئلله پولتھار тесе.

CONGO. *See Kongo.*

Koptisch.

COPTIC.

Copte.

(Copts in Egypt.)

Παίρντ τάρ ἀφτ μεντε πικοσμός
χωστε πεφυηρί μανατρη μτεφτηιφ
χιπα ογον πιβεη εθηαστ ἐροφ μτεφ-
χτειετακο αλλα μτεφσι μογωνδ
μένεσ.

COREAN. See **Korean**.

Kri. CREE, Western, or Plain (REVISED VERSION). Cri.

(Cree Indians, Manitoba, &c.)

የኅብርና የአድራሻ እና ቤትና ስም፡ የዚህ የርሃኩ ልማት
የፌዴራል—*Matt. 5. 8. [Ed. 1903.]*

Kri.

CREE, Eastern, or Swampy.

C-ii.

(Red River, &c., Rupert's Land.)

ՃՐԱՅԻՐ ԿՐՈՅ ԲԿԼԾՆ ՇՐՋՎԾ Ե ՔՄԴՐԻՐ ՂԲՎ
ԾՎԼԺԻՆ, ՇՃԵՐ ԳԸՎԿՑԼԳ. ՇԵ ԲԲ
ՄՌՎՀՈՐ, ԼԵ ԲԲ ՇԵՐ ԵՐՊ ԱԼՈՐՃՅ.

CREE, Eastern, or Swampy (*Latin char.*).

Weya Muneto ā ispeēche saketāpun uske, kē mākew oo pauko-Koosisana, piko una tapwātowayitche numoweya oo ga nissewun-atisséty, maka oo ga ayāty kakekā pimatissc-win.

CREOLE. *See Mauritius.*

CRIMEAN or KRIM TŪRKI.

Krim-Türkisch.

Turc de la Crimée.

(Krim.) (Crimea.) (Crimée.)

زیرا الله دنیابی شویله سودیکه کندو برجک اوغلین
ویردی تاکه هر آگر اینانان هلاک اولمیا امّا ابدی حیاته
مالک اولا.

CROAT. *See Servian in Latin characters.*

Dahome.

DAHOMEY. *See Pōpō.* Dahoméen.

Südhindostani.

DAKHANI. Hindoustani-Dákni.

(Muhammadans in S. India.)

کیونکہ خُدا دُنیا سے ایسی محبّت رکھا کہ وہ اپنا
ابنِ وحید دے دیا تاکہ جو کوئی اُسپر ایمان لاوے ہَلَك
نہ ہووے

DANISH or NORWEGIAN.

Dänisch. Norwegisch.

Danois ou Norvégien.

Thi saa har Gud elsket Verden, at han har givet
sin Søn den eenbaarne, paa det at hver den, som troer
paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv.

DANISH or NORWEGIAN (*Latin char.*).

Thi saa har Gud elsket Verden, at han har givet
sin Søn, den eenbaarne, paa det at hver den, som
troer paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt
Liv.

DAUI or SUAU.

(Neu-Guinea.)

(Nouv.-Guinée.)

(S. Cape, New Guinea.)

Ena Eaubada ena gadosisi tau nanabuena, ehagu ede, rougu ede, sinagu ede.—*Mark 3. 35.*

DIERI.

(Cooper's Creek, S. Australia.)

Ngangau jeruja Godali mitala ngantjana wonti, Nulia Ngatamura Kunakulno nunkani jinkina wonti, ngangau pratjanali tana nunkangu mortalu ngundranani, wata tintaterinanto, a-ai, tepi ngurali ngamalkananto.

DŌBU.

(Neu-Guinea.) (British New Guinea.) (Nouv.-Guinée.)

Eaubada bare'u i atenuaoleolena, ta enega Natuna tebueuna i enatunena i ebuaea be enega tauna i earena gea'abo i da muawasa, ta eawasina ataia i da 'ewa.

DOMINICA.

Mundart auf St.-Domingo.

Patois de St. Domingue.

(Patois of Dominica, &c., W. Indies.)

Pâce toute moune qui ka obéi Bon Dié, c'est fouaie moin épi saie moin epi mama moin.—*Mark 3. 35.*

22 THE GOSPEL IN MANY TONGUES.

Duala.

(Kamerun.)

DUALLA.

(Cameruns, W. Africa.)

Duala.

(Iles Cameroun.)

Loba lo bo wasi ndulo, na a boli mpom man mo
Muna, na motu na motu nyi dube tengé na mo,
a si manyami, 'ndi a ma bene longe la bwindia.
[Ed. 1855.]

York-Insel. **DUKE OF YORK ISLAND.** Ile d'York.

(Neu-Lauenburg.) (S. of New Ireland.) (Nouv.-Irlande.)

Kuma Nara i mari diat a vuravura lenkumi, i
taramweruai uni na Tunalik a kapuana, koniku in
wirua uni ia ba in nurutau un i, in rakanpai ku a
lalaun pa in rap.

Holländisch.

DUTCH.

Hollandais.

Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat
Hij zijnen eeniggeboren' Zoon gegeven heeft, opdat
een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar
het eeuwige leven hebbe.

Dajakisch.

(Borneo.)

DYAK.

(S.E. Borneo.)

Dayak.

(Bornéo.)

Krana kalotä kapaham Hatalla djari sinta ka-
lunen, sampai iä djari manenga Anake idjä tong-
gal, nakara genegenep olo, idjä pertjaja huang iä,
djaton banasa, tapi bara pambelom idjä katatahi.
[Neth. B. S. ed. 1858.]

Englisch.**ENGLISH.****Anglais.**

For God so loved the world, that he gave his only begotten Son, that whosoever believeth in him should not perish, but have everlasting life.

West Epi.**EPI (West) or BAKI.****Baki.**

(*Neu-Hebriden.*)   (*New Hebrides.*)   (*Nouv.-Hébrides.*)

See also Bieri and Tasiko.

Kanio, tomu na a la tena Atua mialimbo, nai mbe kuruako, kovivinoku, kaineku.—*Mark 3. 35.*

EPI (East) or LÆVO.

(*New Hebrides.*)

Miasia God (De) sitomi yomarava sipa mla Narina wawa taga; pe na na lala pinuia na ña a lelaga vani a a ve mare re, ana a ve kiela namalena na ña pe uro re.

Eromanga.**EROMANGA.****Eromangais.**

(*Neu-Hebriden.*)   (*New Hebrides.*)   (*Nouv.-Hébrides.*)

It Nobu yemelentokonda losu tamas memo-vunora Netni px Siteven eni, ma iyi si umentav-nirigi Iyi·otuonamiap, ko, ampi nomurep ubruni.

Eskimo.**ESKIMO or INNUIT.****Esquimaus.***(Baffin's Land.)*

ΔŁ^b jn^c r̄z̄b̄d̄r̄c̄ σ̄b̄c̄r̄v̄c̄, Δ̄s̄σ̄j̄d̄σ̄
 j̄σ̄j̄s̄, Δ̄z̄q̄n̄b̄ d̄b̄r̄b̄j̄c̄ c̄c̄r̄j̄īl̄ d̄r̄d̄d̄r̄c̄,
 j̄b̄j̄r̄Δ̄r̄d̄c̄ Δ̄ōj̄n̄b̄d̄ēz̄r̄c̄.

Eskimo.**ESKIMO or INNUIT.****Esquimaus.***(Labrador, &c.)**See also Greenland.*

Taimik Gudib sillaksoarmiut nægligiveit, Erne-
 tuane tunnilugo, illunatik okpertut tapsomunga,
 assiokonnagit nungusuitomigle innogutekarkovlugit.

Dorpat-Esthnisch.**ESTH** (DORPAT).**Esthonien de Dorpat.***(S. Estonia.)*

Sest niida om Jummal maailma armastamu, et temä
 oma ainusündinü Poja om andnu, et kõif, keä temä sisse
 uskwa, hukka ei saa, enge igawäst ello saawa.

Reval-Esthnisch.**ESTH** (REVAL).**Esthonien de Réval.***(N. Estonia.)*

Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et tema
 ema ainusündinud Poja on annud, et ükski, kes tema
 sisse usub, ei pea hukka saama, waid et igawene elu temal
 peab olema.

Aethiopisch.

ETHIOPIC.

Éthiopian.

(Abessinien.)

(Abyssinia.)

(Abyssinie.)

እስመ : ከመኑ : እፋዊር : እግዢአብዕር :
 ለጠለም : እስከ : ወልደ : ወልደ : ወሁበ : በኩ :
 ከመ : ከተ : ከየኢምን : የቁ : እጀትዕዝድ :
 እሳ : ይረዳ : ሲደወጥ : ከለዓለም ::

Evhe.

ÉWÉ (ANLO).

Hiaou.

(Western Slave Coast, W. Africa.)

(Sklavenküste.)

(Côte négrière.)

Elabena alegbegbe Mawu lō χexēame, bena wòtšo
 Yenuto ፍe Tenuvi hena, bena amešiame, ši χoa
 edži sena la, mele tšotšro ge wò, ke boñ wòakpo
 agbe mavo.

FALASHA or KĀRA.

(Jews about Metamme, Abyssinia.)

የዳረ : ይኩለስ : ገብዕ : እ : ይዘት : ገብዕ :
 ይኩለስ : ይገኘ : — *Mark 3. 35.*

FAÑ. See **Pahouin.**

Fang.

FANG.

Fang.

(Gabun.)

(Gabun, W. Africa.)

(Gabon.)

Sémige Jehôva Anyame wie: boñe bisé bia étam.
 — *Matt. 4. 10, pt. [Rev. A. W. Marling's Version,
 1894.]*

Fanti.

(Goldküste.)

FANTI.

(Ashanti, Cape Coast.)

Fanti.

(Côtes du Cap.)

Na mbre Nyankupon dó wiadzi nyi; de edzi ni ba a owun' kurn' máa, ama obiara a ogyin' dzi oanhira, na oenya nkwā a onnyiewie.

FANTING.

(Ambrim.)

(Ambrym, New Hebrides.)

A Jesus te-kel-kibume a te-hurro tiban, Marhu, Bwicha om sigru tiban Yafu ham God, a om ce tiban gai mehucon.—*Luke 4. 8, pt.*

Efāt. FATÉ (Combined Dialect). Faté.

(Neu-Hebriden.)

(New Hebrides.)

(Nouv.-Hébrides.)

Nalakena kin, Atua i rumi emeromina i tabalan, i bitua ki nanina sikeimau, nag sera natamole nag ru seralesoko os, ruga ti mat mau, me ruga fiatek namolien nag i tu tu kai tu mau tu.

Fidschi.

(Viti-Inseln.)

FIJÍ.

(Fiji Islands.)

Fidjien.

(Iles Fidji.)

Ni sa lomani ira na kai vuravura vakaoqo na Kalou, me solia kina na Luvena e dua bauga sa vakatubura, me kakua ni rusa ko ira yadua era sa vakabauti koya, me ra rawata ga na bula tawa mudu.

Finnisch.	FINN.	Finlandais.
(Finnland.)	(Finland.)	(Finlande.)

Sillä niin on Jumala maailmaa rakaistanut, että hän antoi hänen ainvan Poikansa, että jokainen, kuin uskoo hänen päällensä, ei pidä hukkuman, mutta ijankaikkisen elämän saaman.

Fioti.	FIOTI.	Fioite.
(Kongo.)	(<i>N. of the Kongo Mouth.</i>)	(Congo.)

Kadi bonso bwabü Nzambi watonda nza, vo kavana mwana 'ndi mosi ukasemüna, mpasi wonso wonso ulekilawo minu kabüngwako kansi ukala moyo usalanga kwele mvu kuvutukidi mvu.

Flämisch.	FLEMISH.	Flamand.
(Belgien.)	(Belgium.)	(Belgique.)

Want alzoo heeft God de wereld bemind, dat Hij zijn eeniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat al wie in Hem gelooft met verga, maar het eeuwige leven hebbe.

Französisch.	FRENCH.	Français.
Car Dieu a tellement aimé le monde, qu'il a donné son Fils unique, afin que quiconque croit en lui ne périsse point, mais qu'il ait la vie éternelle.		

Friesisch.

(Friesland.)

FRIS.

(Friesland.)

Frison.

(Frise.)

Di héare dyn God scilste to foet falle ind him
allonne oanbidje.—*Matt. 4. 10, pt.*

Futschau.

(Fukien.)

FŪCHAU.

(Fukien, China.)

Fou-Tchéou.

(Fouh-kian.)

沉	信	仔	間	因
淪	伊	降	賜	上
得	其	世	伊	帝
永	仇	以	獨	極
生。	讐	致	生	愛
	免	凡	其	世

FŪCHAU (*Lat. char.*).

Íng Siōng-Dá gík tiáng sié-gǎng, séü děk-sěng gí
Cū gáung-sié, ī-dé huáng néng séng Ī à miēng
tíng-lúng, dáik īng-sěng.

Futuna.

(Neu-Hebriden.)

FUTUNA.

(New Hebrides.)

Futuna.

(Nouv.-Hébrides.)

Nifajivisā mari māa, ma agatama āa, ma fakā
epapī oji, afakā oji sakī, Teriki ko Teatua oty
katapa kir y kytēy.—*Acts 2. 39.*

Gälisch.**GAELIC.****Gaélique.**

(Schottland.)

(Highlands of Scotland.)

(Ecosse.)

Oir is ann mar sin a ghràdhhaich Dia an saoghal, gu'n d'thug e 'aon-ghin Mhic féin, chum as ge b'e neach a chreideas ann, nach sgriosar e, ach gu'm bi a'bheatha shiorruidh aige.

Galla.**GALLA** (NORTHERN).**Galla.**

(Südabyssinien.)

(S. Abyssinia.)

(Abyssinie du Sud.)

ኢትዮ ወቀዱ፡ አከላ፡ በቻ፡ ሌፅ፡ ፕ-ለቱራክ፡ ቃኩ፡ እልሙሳ፡ ማው፡
ከተ፡ እንተ፡ ከንእሙ፡ ሆንደ፡ እነበረድ፡ ፕሮ፡ በረበ፡
ሀዋጥፍ፡ መለ፡

GALLA (*Latin char.*).

(S. Abyssinia.)

Waka akana tshalate tshira alami, Umasa tokitsha aka keñe, kan isati amäne aka henbäne, tshenan feia aka tauffe garra duri.

Ittu-Galla.**GALLA** (ITTU).**Ittu-Galla.**

(Harar, Italian Somaliland.)

Gofta Wagake insagadda, isa mo cala ingabarta.
—Matt. 4. 10, pt.

GALLA (SOUTHERN) or **BARARETTA**.

(E. Central Africa.)

Manif ak suni Wain ha fed'e inama lafa, ak in Ilma
isa tokocha k'ofa d'alete base, akam suni namn
d'ud'umt ka isa d'uquom fet'u, ak himbane, ammo ha
d'argetu fayum ta hindumne.

Galwa.**GALWA.****Galwa.**

(Franz. Kongogebiet.) (French Kongo.) (Congo français.)

Mié be dwani^z'ihvanô nyañ gô garegare yanî,
mié be dwan^z Anyambi^z yanî, n'anwé be dwan^z aña^z
wañ.—Lev. 26. 12.

Ganda.**GANDA** (LU-GANDA).**Ganda.**

(Uganda.) (N. of Victoria Nyanza.) (Ouganda.)

Kubanga Katonda bweyayagala ensi bwati,
nokuwayo nawayo Omwanawé eyazalibwa omu
yeka, buli munlu yena amukiriza aleme okubula,
naye abere nobulamu obutagwawo.

GARHWĀLI (TEHRI).

(Himalayas, W. of Kumaon.)

Tú Parmesur apná Issur-ka-tain_z mundnínwán
won khálí tai-kí sewá kar.—Matt. 4. 10, pt.

Garo.

(Bengalen.)

GARO.

(Garo Hills, Bengal.)

Garo.

(Bengale.)

মায়না ইসল আংগিলসাকনা ইন্দিতা থাসাহা, উয়া
আংথাঙ্নি সাকসা থামথাম দেফাছেথোন অনংজক, মায়থায়
উও বেবেরাংগিপা সাকাছি গিমাগিজা ক্রিংজ্জুনি জাংগিথো
মানংগেন।

Grusinisch.

(Georgien.)

GEORGIAN.

(Georgia and the Caucasus.)

Géorgien.

(Géorgie.)

რამეთუ ესრეთ შეიყურა ღმერთმან სოფელი
ესე, ვითარმედ ძეცა თვისი მხოლოდ შობილი მოჰქეცა
მას, რათა ყოველსა, რომელსა ჰრწმენეს იგი, არა
წარჰქისწყმდეს, არამედ აკუნდეს ცხოვრება საუკუნო.

Deutsch.**GERMAN.****Allemand.**

Also hat Gott die Welt geliebet, daß er seinen eingeborenen Sohn gab, auf daß alle, die an ihn glauben, nicht verloren werden, sondern das ewige Leben haben.

GERMAN (*Latin char.*).

Also hat Gott die Welt geliebet, dass er seinen eingeborenen Sohn gab, auf dass alle, die an ihn glauben, nicht verloren werden, sondern das ewige Leben haben.

Giryama.	GIRYĀMA.	Giryama.
(Ostafrika.)	(E. Africa.)	(Afrique de l'Est.)

Kwani vivi Mulungu ndo arizhouhendza urumwengu, hata akimulazha Mwanawe are hakeye, kwamba kula andemukuluhira iye akatsaangamika, ela kidza akale na uzima wa kare na kare.

Spr. d. Zigeuner.	GITĀNO.	Bohémien d'Espagne.
	(Spanish Gipsies.)	

Mangue ardiñelaré, y chalaré al batusch, y le penaré: Batu, he querdi crejete contra o Tarpe y angal de tucue.—*Luke 15. 18.*

Gogo.	GŌGO.	Gogo.
(Ostafrika.)	(E. Equatorial Africa.)	(Afrique de l'Est.)

Hambi Mulungu ha yayenda i yinze, sunga yamulavyo Mwanagwe we ciwene, muli wose mono yakumwihuwila yalece Kwajilila, langa yatuje wumi we cibitilila.

Gond.	GŌND.	Gondi.
(Mittelindien.)	(Central India.)	(Inde centrale.)

बारीकि ईश्वर दुनयातुन ईङ्गन पियार कीतुर कि ओर
अपनो एकलौता मर्हों सोतुर इदेनलाने कि हर एक ओन
पर्हों बिश्वास कियानवारो नाश न आयोर पे हमेशाता
पिस्साना पन्नोर ॥

Alt-Griechisch.**GREEK** (ANCIENT).**Grec ancien.**

Οὗτω γὰρ ἡγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ’ ἔχῃ ζωὴν εἰώνιον.

Neu-Griechisch.**GREEK** (MODERN).**Grec moderne.**

Διότι τόσον ἡγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε ἔδωκε τὸν Τίὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, διὰ νὰ μὴ ἀπολεσθῇ πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

GREEK (MODERN) (*Latin char.*).

(In Lat. Schrift.)

(En caractères latins.)

Dhioti toson ighapisen o Theos ton cozmon, oste edhoken ton Iion tu ton monogheni, dhia na mi chathi ekinos o opios ton pistevi, alla na echi zoin eonion.

Grönländisch.**GREENLAND.****Groenlandais.**

(Grönland.) (Eskimo of Danish America.) (Groenland.)

Sillarsúb innue Gudib taima assakigei, Ernetue untniullugo taukkonunga, tamarmik taursomunga opertut tammarkonnagit, náksaungitsomigle innursú-tekarkollugit.

Guarani.

GUĀRANI.

Guarani.

(*Paraguay.*)

Hohúpýt̄y mbaé yporaêteba humí oguêrecó potíba
ycorazo haécuêra hábarehé ohechabaêra Tûpá-me.—
Matt. 5. 8.

Gudscherati.

GUJARĀTI.

Goudjerati.

(*W. India.*)

કેનુંકે દેવે જગત પર એટલી પ્રીતિ કીધી કે
તેણે પોતાનો એકાકીજનિત દિકરો આપ્યો
એ સારુ કે, ને કોઈ તે પર વિશ્વાસ કરે તેનો
નાશ ન થાય, પણ તે અન્ત છીન પાને.

GUJARĀTI (PARSI).

(*Parsi Residents of Western India.*)

કેનુંકે ઓદાએ દુનીઆ પર બેચો પીઆર કીધો
કે તેણે પોતાનો એકાકીજનિત બેઠો એ
વાસતે આપીએ કે, ને કોઈ તેના ઉપર
એતકાદલાવે તે હલાક ન થાએ, પણ હુનેરાંની
લંદગી પાને.

GŪNŪ. *See Pōpō.*

Gwamba.

GWAMBA or THONGA.

Gwamba.

(The Transvaal, and E. of the Limpopo.)

Tšikwembo tši randhile mesaba he tšetšo, tši nyekile Nwana wa tšona a le tšakwe, letšako oñwana na oñwana l'a pfumelaka ka yena, a nga thuke a loba, kambe a be na botomi lebyi nga herike.

Haida.

HAIDA.

Haida.

(British Columbia.)

(Britisch Kolumbien.)

(Colombie Britannique.)

Shanung-itlagadas hēt-tligai kwoyādagun alth, Gitang swonshuns tla ga il isdagun, la nung yet-dasdlu gum il gū-uns gien, il hēnung-a-swonung-ai una.

HAINAN (*Latin char.*).

(Island of Hainan, China.)

Siāg-dì hià-seh tì-kag kàu ceh sim, ciag i dók tæ kái Kiá tió-sì tì-kag, ioh fág tìn i-kái nág v᷑ kàu mítvâg, na nōg dit-diôh jōg-tæ.

HAKKA.

(Kwang-tung.) (Kwangtung, China.) (Kwangtung.)

永
久
嘅
生
命
倒,

就
有
事
沉
淪,

儕,
出
嫁
獨
子
來,

交
出
喙
獨
子
來,

因
爲
上帝
愛
世
間
人
甚
至
到

HAKKA (*Latin char.*).

(Kwangtung, China.)

Yin,-wui` Soñ'-ti` oí ši'-kan, nyin₂, šim'-tši` tau`
 kau, tšhut₂ kya, thuk,-tš₂ loi₂, ten' tshi'-yu, sin` ki₂
 sa₂ tshyu` m<sub>2</sub>, s<sub>2</sub> tshim<sub>2</sub>-lun<sub>2</sub>, fan,-ha`-tšon` tet₂-te,
 yun,-kyu` hai` sañ,-myan` tau`.

Haussa.**HAUSA.****Haoussa.**

(W. Soudan.)

ڏن هڪن الله يسُو دُنِي ڏيماد داڻس ش گَدْي ڏن
کُوو ڏيَرَد دش ب ش بَات بَ اَم شِي رَي هَل اَبَدَهُ

HAUSA (*Latin char.*).

Nan ko akwoi ƙamna, ba zanchen mu ne, muka ƙamna Allah ba, amma shi ne ya ƙamnache mu, ya aike Dansa kuma shi zamma pansar zunubainmu.—
1 John 4. 10. [1903.]

Hebräisch.**HEBREW.****Hébreu.**

בְּאֹהֶב רַבָּה אֶחָד הָאֱלֹהִים אֶת-הָעוֹלָם עַד-
אֲשֶׁר נָתַן אֶת-בְּנֵנו אֶת-יִהִידו לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא-יָאֵד
כָּל-הַמְּאִמֵּן בּוֹ בַּי אֶסְתְּרִיחָה חַי עַולָם :

Otji-herero.**HEREERO.****Herero.**

(S. W. Africa.)

Orondu Mukuru oty'a suvere ouye, kutya ua yandyere Omuna ue omukoatua erike, auhe, ngua Kambura mu ye, op'e ha pandyara, nunguari a kare nomuinyo uaaruhe. [1879.]

Hindi.**HINDĪ or HINDUI.****Hindoui.**

(N. India.)

क्योंकि ईश्वरने जगतको ऐसा घार किया कि उसने अपना एकलौता पुत्र दिया कि जो कोई उसपर विश्वास कर सो नाश न होय परन्तु अनन्त जीवन पावे ।

Hindi. (Kaithi.)**HINDĪ** (KAITHI).**Indoui.** (Kâyathi.)

येउँफि इश्वनने जगतको ऐसा प्यान फिल्हा कि उसने अपना प्रकलौता पुत्र हिया कि जो योइ उसपत्र विश्वास करे सो नाश न होय परन्तु अनन्त जीवन पावे ।

HINDOSTĀNI. See **Urdu.****HUNGARIAN or MAGYAR.****Ungarisch.****Hongrois.**

Mert úgy szereté Isten e' világot, hogy az ő egyetlenegy szülött Fiját adná, hogy minden, valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök életet vegyen.

IAIAN. *See Uvean.***Isuama Ibo.****IBO** (LOWER OR ISUĀMA).**Isuama Ibo.***(Bonny, Niger Delta.)*

Owuse Tsineke hunru eluwana nō nanya, otu onyere otu Okpara ya, otu onye n'onye ọwula kwetere nke ya ọgagi efu ọkporo, si ọgewen ndu ebigebi.

Ibo.**IBO** (UPPER OR NIGER).**Ibo.***(Onitsha.)*

Makana ka Cuku si fu ka enuwana n'anya, ka Oji wenyē sō ofu Okpala-Ya Omatalu, ka onye obuna nke kwelu na Ya ghalu ina n'iyi, kama ya ka ọnwe ndu ebe-ebe.

Isländisch.**ICELANDIC.****Islandais.**

Því að svo elskaði Guð heiminn, að hann gaf Son sinn eingetinn, til þess að hver, sem á hann trúir, glatist eigi, heldur hafi eilíft líf.

Igbira.**IGBÍRA.****Igbira.***(Confluence of Niger and Binue.)*

Wa ba toju Ozanyi Hinegbau, òní nwaii u ba ye.
—Matt. 4. 10, pt.

IJO.

(Brass, Niger Delta.)

Ayeba membara eke segborumi tari ęresini, anine o emene kpokpo gbɔri Yaibei eke wa pre, anire tubo tubo tene o gho bɔmi la fa mɔku fa, nte beifie beifie numo nyananyo.

ILOCĀNO.

(Philippine Islands.)

Ta castá únay ti pinagayat ti Dios itoy lúbong, á intedna ti Anaena á Bugbugtong, tapno ámin á mamati quencuana, saan á mapúcao, n̄gem addá biagna n̄ga agnanáyon.

INDO-PORTUGUESE.

Indo-Portugiesisch.

Indo-Portugais.

(Portuguese Colonies in Ceylon, &c.)

Parqui assi Deos ja ama o mundo, qui elle ja da sua só gerado Filho, qui quemseja lo cré ne elle nada ser perdido senão qui lo acha vida eterno.

Irlandisch.

IRISH.

Irlandais.

Oír iñ marí yo do ḥpiáðn̄s Díja añ dóimhan, zo dtauz ré a éinjéem Mheic rém̄, ionúig ɔið bē c̄lejdear añ nacád ré a m̄úža, ačd zo m̄bejz̄ añ b̄ež̄ta r̄jófír̄d̄e aij̄e.

IRISH (*Latin char.*).

Oír is mar so do ghrádhuigh Día an domhan, go dtug sé a éinghein Meic fein, ionnus gidh bé chreideas ann, nach rachadh sé a mugha, achd go mbeith an bheatha shiorruidhe aige.

Irokesisch.

IROQUOIS.

Iroquois.

(Canada.) (*Indians in Quebec and Ontario.*) (Canada.)

Aseken ne Niio tsini sakohnoronk8ahon nonk8e, iah tatesakohnonhianiheki n'enskat ok ro8iraien, asakaon tosa aiahiheie tsini iakon tiaka8etakon raonhake, ok eken tanon neh aiakoientake ne raonhake aietsenri atsennonniat.

ITALIAN.

Italienisch.

Italian.

Perciocchè Iddio ha tanto amato il mondo, ch'egli ha dato il suo unigenito Figliuolo, acciocchè chiunque crede in lui non perisca, ma abbia vita eterna.

ITTU GALLA. *See Galla.*Tschagataisch.   **JAGATAI TÜRKI.**   Turc Djagataï.(Turkestan.)   (*The Tekke Turkománs.*)   (Turkestan.)

أَيْ تُوَكَّلْ جَيْاْجَكْنَلْ وَأَغِرْيُوكَلِيلْ مَنْكَهْ گُلْنَكْ وَمَنْ سِزْيْ
پَرَاختَلَنْدِرْ جَقْدَرْنْ.
Matt. 11. 28.—

JAPANESE (*Kana-Majiri char.*).

Japanesisch.

Japonais.

愛 <small>は</small> しめん <small>カ</small> 爲 <small>ため</small> なり	亡 <small>は</small> る <small>ロ</small> と無 <small>ナ</small> して	此 <small>ハ</small> 凡 <small>ナベ</small> て彼 <small>かれ</small> を信 <small>シム</small>	陽 <small>ハ</small> 世 <small>セ</small> の <small>ノ</small> 人 <small>ヒト</small> を愛 <small>ル</small>	うれ <small>カ</small> 神 <small>カミ</small> 其 <small>シ</small> 生 <small>スル</small> たま <small>タマ</small> へ <small>ヘ</small> る <small>ル</small> 獨 <small>ヒド</small> 子 <small>コ</small> き
		する <small>ル</small> 者 <small>モノ</small> に	し船 <small>タマ</small> へり	

JAPANESE (*Latin char.*).

Sore, Kami wa sono umi-tamaeru hitorigo wo
 tamaau hodo ni yo no hito wo aishi-tamaeri: kowa
 subete kare wo shinzuru mono ni horoburu koto
 naku shite, kagirinaki inochi wo ukeshimen ga
 tame nari.

JATKĪ or LAHNDĀ (*MŪLTĀNI*).

Jatki.

(Panjab, India.)

۲۷۲۸ ۶۳۸۶۰ ۲۹۰۲۸ ۴۵ ۳۵۴۲۸ ۲۳ ۲۶ ۷۵۸۷ ۷
 ۷۷۰۱ ۵۲ ۴۷۷۲ ۴۷۷۲ ۷ ۳ ۲۶ ۳۱ ۵۸۵۲ ۷۷۷۶ ۴۵
 ۶۳ ۴۶۳۶۳ ۲۸۲۵۰ ۴۵ ۳۱ ۳۰۷۶ ۴۶ ۳۲ ۳۶۰۱ ۴۶۲

JATKĪ (Persian char.).

کیونچو جو کوئی خدا دی مرضی اُتے ٹردے
ہندے بہرائے میڈی بہنڑا تے مادا و سے ہن

Mark 3. 35.

JAUNSĀRI.

(United Provinces, India.)

Tū Parmeshwar apnē Ishwar-ōk dhāl kör, or khālī tēskī sewan̄ kör.—*Matt. 4. 10, pt.*

Javanisch.

JĀVANESE.

(Java.)

Javanais.

၆၁၈

JĀVANESE or PEGON (*Arabic char.*).

دِينِيَ اللَّهُ وُسْ أَسِيَّةْ مَارَغْ جَاكِدْ سَرَتَا أَغْكَوْنِي أَغْسِيَّهِي إِيْكُوْ
كَوْغِسِيْ أَمَاسِرَهَكِيْ فُوتَرَانِيْ أَونَتَغْ أَنْتِيَغْ - سُوقَيَا سَابِنْ وَوَغْ
كَغْ أَغْوَكِيْ - آجَا كَوْغِسِيْ نَمُو كَرُوسَكَنْ نَاغِيَغْ آنْدُونَنَتَا أُورِيقْ
لَغْكِيْغْ - .

Wolof.

JOLOF or WOLOF.

Wolof.

(*Senegal.*)

(*Near St. Louis, Senegambia.*)

(*Sénégal.*)

Na nga jāmu Yalla sa Borom bi, te nga ko topa,
mōm reka.—*Matt. 4. 10.*

JUDEO-ARABIC.

Jüdisch-Arabisch.

Judéo-Arabe.

(*Jews in Egypt, Syria, &c.*)

פָאַנְהַ חֲכָרָא יְחִב אֶלְלה אֶלְעָאלָם חַתִּי בְּלֵ אַבְנָה
אַלְוִיחִיד לְכִילָא יְהָלֵךְ כֹּל מִן יוֹמֵן בְּהַ בְּלַ תְּכוֹן לָה
חַיָּה אֶלְאָבֵד :

JUDEO-GERMAN (*Rabbinic char.*).

Jüdisch-Deutsch.

(*Jews in Germany.*)

Judéo-Allemand.

לְעַזְנָה הַזָּהָר כְּחַטָּט גַּמְעַט דַּיְה וּוּלְעַט גַּעַלְעַעַט, דַּקְמַע עַר זַיְגַּען
חַיְגַּעַלְעַרְגַּעַן וְחַקְנַעַן גַּהָּג, חַוִּיגַעַן לְהַקְמַעַן דַּיְה מַעַן חַיְקַנְעַן גַּלְוִיְגַּעַן, נַעַטַּע
פְּעַלְמַחְעַן וּוּרְדַּעַן, וְחַנְדַּעַן דַּהּוּ שַׁוְוִינְגַּעַן לְעַכְעַן סַחְבַּעַן.

JUDÆO-GERMAN (YIDDISH, EASTERN).

(Jews in E. Europe.)

דען גאנט האט אווי געלזיבט דייא וועלט דאמ
 ער האט זיין בן יהיד געגעבען בְּרִי יְהָדָה וְעַרְבִּי
 עס גלויזיבט אין איהם זאל ניט פאָרְלָאָרְעֵן וְעַרְעֵן
 נור האָבען עוינגעם לְעַבְעָן :

JUDÆO-PERSIAN.

Jüdisch-Persisch. (Jews in Persia.) Judéo-Persan.
 (Persisch in hebr. Schrift.) (Persan en caractères hébr.)
 זידא כה כדא או קדר נהאו רא דוסת דאשת כה
 פְּרֹזְנֶד יְכָנָה בְּדַד רָא אֲרוֹאָנִי פְּרֹכְנוֹד כֵּה תָּא הָר כָּכָּה
 כה בר או איכאָן אָוָרְד הָלָאָךְ נְשָׂׂוֹד בְּלָכָה זְנָדָגָנִי
 גְּנָאָוִיד יְאָבֵד :

JUDÆO-SPANISH.

Jüdisch-Spanisch. Judéo-Espagnol.
 (Spanish Jews in Turkey, &c.)
 פּוֹרְקִי חָנָמִי חָמוּ חָיל דְּיוּ חָה חָיל מְוַנְדוּ חָקְטָה דְּחָרְחָה סְוַיְּוַי
 רְגַמְּלָהָדוּ פְּלָרָס קִי טְוָהוּ חָיל קִי קְרִיְּהִי חָין חָיל נָוּסִיְּהָרָה
 סְיָנוּ קִי טְיָנָגָה צִיְּהָה דִּי סְיָמָפְּרִי .

JUDÆO-TUNISIAN.

Jüdisch-Tunesisch.

Judéo-Tunisien.

(*Jews in Tunis, Algeria, Tripoli.*)

לֹא לְلֹה יַלְאָה תְּבִיאֵע וְתַעֲבְרָהוּ הוּא וְחֶרְבוֹ :

—Luke 4. 8, pt.

Kabylisch.

(*Algerien.*)

KABYLI.

(*Algeria.*)

Kabyle.

(*Algérie.*)

See also Berber.

Alakhâter Rabbi ihammel dounith armid-ifka
Emmi-s louahid, iouakken koul ouin ioumenen yi-s,
our ifennou ara madhe, lamâna ad-isâou thoulderth
n'daim.

KACHCHHI.

(*Cutch, W. India.*)

तूं पिंट जे धुदा के जिको नीजो धुदा आहे नम एं उन
जीज भंडगी कर.—*Matt. 4. 10, pt. [1835.]*

Kaguru.

KAGŪRU.

Kagouru.

(*E. Equatorial Africa.*)

Mulungu kenda isi yose hatta kamulafa Mwana
wakwe yuwayeka, iyamwihuwile wo wose Yahagilile
ninga yone ugima wa katari.

Kalmückisch.

KALMUK.

Kalmouk.

(Russia and W. Mongolia.)

(Ost-Mongolien.)

(Mongolie occ.)

Kanaresisch.

KANARESE.

Canara.

(Mysore, Coorg, N. Kanara, &c.)

ದೇವರು ಲೋಕದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೋ ತ್ರೀತಿಯನಿಷಟ್ಟು, ತನ್ನ ಬಬ್ಬನೆ ಮಗನನ್ನಾ ಕೊಟ್ಟನು; ಆತನನ್ನಾ ನಂಬುವ ಬಬ್ಬನಾದರೂ ನಾತಾಗದೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಿತ್ಯಪ್ರಜೀವನನ್ನಾ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಆತನನ್ನಾ ಕೊಟ್ಟನು.

KANDH or KŪI.   Khond.
(Ganjam Hills, E. India.)   *(Inde de l'Est.)*

KĀRA. *See* Falasha.

KARANGA.

(Morgenster, Mashonaland.)

Ko no ròparakanaka va ne moeo oakarungama ;
nokuti va tsha yòna Modzimo.—Matt. 5. 8.

KARASS. See Nogai.

KAREL.
(*E. Russia.*)

Герралла шибнь Юмалалла кумардуаче, и шиця юхци
куүндалé.—*Matt. 4. 10, pt. [1820.]*

KAREN (BGHAI).

(Barma.) (Burma.) (Birmanie.)

တဲ့လာကစ်းထဲးဘဲရဲ့လဲးကဆိုချို့ဘဲရဲနဲ့က
ဒီးဘဲဘဲရဲ့သံ့သကဂါလို့လဲ့လဝ်းလဲးကဲး
ထော့, လဲးကဲးတို့ကဂါလို့လဲ့လဝ်းလဲးပဲ
လဲး, အဟားဘယ့်ရူးပံ့ဗျားထော့.—I John 1. 3. [1858.]

Karenisch-Pwo.

(Barma.)

KAREN (Pwo).

(Burma.)

Karène-Pwo.

(Birmanie.)

ဘာနိုအပိုင်္ခနံသံအဆောဖူနို၊ မွဲအဖူထုံးအော့
 ဝေပူရှုံးအမူသော၊ ဘာအမိအသနံသံမူးဆော့
 အပိုင်္ခတ္ထုံး၊ မိုးပိုင်္ခထုံးအော့လျှော့သံအဂါဒီရှုံးဝေခမူး
 မြို့အဖူနှုံးအပိုင်္ခသံ—*Matt. 5. 16. [1852?]*

Karenisch-Sgau.

KAREN (SGAU).

(Burma.)

Karène-Sgau.

တော်လာပထံးသံ၊ ဒီးဟန်ဟူးသံ၏ပစ်းသံ
 တဲးသံ၏ ဒီးသံးသံကရဲတိုးသံ၏ဒီးပျော်အံတိုး၍ ဒီးပ
 ဝဲအံးပျော်တိုးသံ၏ဒီးပျော်၊ ဒီးအဖြော်လုံးရှုံးများ
 တို့—*I. John 1. 3. [1856.]*

KASHGAR TÜRKI.

Kaschgar-Türkisch.

Turc de Kachgar.

(Chinese Turkestan.)

چونکه خدا دنیاغه شونداغ محبت کورساتى كه او ز يالغوز
 اوغلى نى بىرى تاكە هر كىم انكა ايشانسى هلاك بولماي
 انينك ابدى تىير يكلىيکى بولغاى *

Kaschmirisch.

(*Nordwest-Indien.*) (*N. W. India.*) (*Inde du nord-ouest.*)

تکیاڑہ خدائیں کُر جهانس تیوٽ مُحیبَت زِہ تم بخش
پئن کُنی فرزند زِہ یُس آکھہ تَس پتھہ اعتقاد آنہ سُہ سپنے
نَہ هلاک بلکہ حیات آبدی لَیہ .

Kasan-Türkisch.

KAZĀN TŪRKI.

Turc de Kazan.

(*Russland.*)

(*Kazan, Russia.*)

(*Russie.*)

ایدہ منا کیلنکز ای بارچہ زحمت چیکوچیلر آور
یوکلینٹ من سزگا طنچلق بیروزمن .—
Matt. 11. 28.

Keapāra.

(*Neu-Guinea.*)

KEAPĀRA.

(*New Guinea.*)

Kéapara.

(*Nouv.-Guinée.*)

Anopara aura Palagu na e nuga 'gi vira o, pene
hao ia Nauna wala gerehana e venira o, ia ge
amonagia na aura paie wareha, maguli vanagivanagi
pie vaia.

Khassi.

(*Assam.*)

KHASSI.

(*Khasia Hills, Assam.*) (*Inde du N.-E.*)

Naba kumta U Blei u la ibeit ia ka pyrthei, katba
u la aití-noh ia la U Khún ba la khá-marwei, ba
uei-uei-ruh uba ngeit ha u, u'n ym jot shuh, hinrei
u'n ioh ka jingim b'ymjiwkut.

KHOI-KHOI. *See Nama.***KIENNING** (*Latin char.*).*(Fukien, China.)*

Eng-üē Ciōng-Dī cèng ō sī-gáing gâ nêng, nà gù
 cōng-lâ sǎi gâ cì-ciă Gŭing lâ sī-gáing, ō mǎu-lōng
 sū nêng sēng-gù, ciū mài miè-tiāu, cōng ጀ dă-diō
 ēng-ÿing gâ sâng-miāng.

KIENYANG (*Latin char.*).*(Fukien, China.)*

Yiā-Só uà, shíng-gíng ciòng áng uà, óng góng
 chí Cû, nōi gé Shiòng-Dóí.—*Matt. 4. 7.*

KIKUYU.*(N.W. British East Africa Protectorate.)*

Amu Ngai amendiri maporori oguo, ota amurutiri
 Mwana wake wa wiki, amwitikia wothi ndakore,
 kake one mathirero ma tene.

KI-MAMBWE. *See Mambwe.***KI-MBUNDU.** *See Mbundu.***KIRGHIZ-TÜRKI.****Kirghisen-Türkisch.***(Sibirien.)**(W. Siberia.)***Turc de Kirghiz.***(Sibérie.)*

Неге десендер ким-да-ким Кудайдың еркин тутса, Меним
 агам да, карындасым да, анам да сол деди.—*Mark 3. 35.*

Koi.

KŌI.

Koi.

(*Upper Godavary, Madras Presidency.*)

Ní Dévunaṭṭe Prabuni modiki, ónini zéva ḫung-vále inji ráshi minḍe inji dániki malshi keṭṭón.—*Luke 4. 8, pt.*

KŌL. *See Mundāri.*

Kongosprache.

KONGO or CONGO.

Congolais.

(*San Salvador, W. Africa.*)

Okala vo kadi, muna nzola kazolele e nza o Nzambi i Kavanin'o Mwan' andi ampivi, kimana konso on' okwikilanga muna yandi kàvila, moyo a mvu ya mvu kevwa.

Konkani.

KONKANI (*Kanarese char.*)

Concani.

(*Bombay and Madras Presidencies.*)

(*Ind. Westk.*)

(*Inde Occ.*)

ಇತ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳುಗ್ರಿ, ದೇವಾಲೆ ಪ್ರತಾಚೆರಿ ಕೋಣು ವಿಶ್ವಾಸು ದವತಾರ್ ಕೇ ತೋ ನಾಶ ಜ್ಞಾಯಿನಾತಿಲೆ ನಿತ್ಯಜೀವು ಪಾವಂಕಾ ವೇಶ್ವಾಣು, ದೇವಾನೆ ಆಪಾಣಾಲೊ ಯೆಕ್ಕೋಽಚಿ ಉಬ್ಬಂಚಲೆಲೆ ಪ್ರತಾಕ ದಿವ್ಯಂಚೆ ತಿತ್ತಿ ಪ್ರೀತಿ ಜಗತ್ಯಾಚೆರಿ ಕೆಲಿ.

Koranko.

KORANKO.

Koranko.

(*Sudan.*)

(*W. Sudan.*)

(*Soudan.*)

I ni seli marima ila Alla, i ni i tunadia wo kelen pema.—*Luke 4. 8, pt.*

Koreanisch.

KOREAN or COREAN.

Coréen.

잇으리라	멸망	누구던지	혹사	하느님이
	혹지		독성丕辱	세상을
				주셨느니
안코		더를		스랑
			밋으면	
	영성을			
	을			

KORKU.

(Central India.)

दो अगसोतेंनु आवाजो हेण्न, अम् इंग्य
पारा कोन् तिचका; अम् बेरे इंग् काड
ऐयाकेंनु.—*Mark 1. 11.*

Otji-Kuānjama.

KUĀNYAMA.

Kuānyama.

(N. Ovamboland.)

Osheshi Kalunga ósho o hoole ounjuni, kutja a
jandja Omona uaje omüdalua aéke, aushe, óu ta
itavele mu je, ita kana, ndele nee a kale n' omüénjo
ualushe.

Kumuk-Türkisch.

KUMUK

Koumiane.

(Daghestan.)

ای قیفالاغان لارننک و آورْتُوكْلولارننک باریسی مغم یانمه
کلکن و من سزکه طنچلق برومن ♦— Matt. 11. 28.

Kurdisch.

KURD (*Armenian char.*).

Kourde

(Kurdestan.)

Հըմաքո Խօսէվ վուսան հուպանտ տընէ, հաթաքո եէք զա Գուռէ խօտա, Վը հէր քի քո ժէուա խման պինը վունտա նէ պը, լէ ժը էպէտի հայաթուա մայիբ պրայր :

KURD (*Arabic char.*).

(Kirmānshāh, Persia.)

چیو خدا آوقره عالم دوّش داشت که گریکلهه خوی دا تا هر که اینان بارتے پی هلاک نوت بلکم زئی دایمی داشتوب ✊

Uraun.

KURUKH (URAON).

(*Chota Nagpur, N. India.*)

धर्मेस खेखेलन इंजंदा चोन्हा एदस आस तंघै ओंटिम-
गोटा तङ्गंदासिन चीघल्चस ईगे ने ने आसिन पत्तओर
आर मल बुड़रोओर वचकन मुझा मलका उज्जना आरगे
खक्खरोओ ।

KWĀGŪTL. *See Quāgūtl.*

LÆVO. *See Epi (East).*

Lappländisch.   **LAPP or QUANIAN.**   Lapon.
(Norwegian Lapland.)

Jutte nåu etſi ſubmel wåraldeb, atte ſödn ulkōſwaddi ainatågatum Pardnebs, wai färt kuppe, juſko jaffka ſonäl, i kälka lappot ainat ådtjot c̄cwen elemeb.

LAPP or LAPPONESE (Russ.).
(Finnland.)

Шурре, тоңэ Иммля коммэрдэл и эвт сонне служэ.—
Matt. 4. 10, pt.

LAPP or LAPPONESE (SWEDISH).

Þūtet teſi mo lusa, ti kaifah, kuteh pargabetet, ja lepet nådotowum; ja mon waddaw tiji woignastusaw.—
Matt. 11. 28.

Lateinisch.   **LATIN.**   Latin.

Ita enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum illum dederit, ut quisquis credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.

LENAKEL.

(West Tanna, New Hebrides.)

See also **Tanna** and **Weasīsi**.

Mero in ka Wuhgin ramolkeikei mok lan ten uk moma ramofa Nerin ierem ramos nowan karena am, moma ierem tereni nuparhienan lan teresemisan, mero teros nemihwan lilen.

Leptscha.**LEPCHA or RONG.**

Lepcha.

(Darjeeling.)

Lettisch.**LETT.**

Letton, Lette.

(Livonia and Courland.)

Io tif loti Deews pafauli mihlejis, ka wiſſch ſawu ween-peedſimufcho Dehlu dewis, ka wiſſeem teem, kas tiz us wiſſu, nebuhs paſuſt, bet dabuht muhſchigu dſihwoſchanu.

Lifu.**LIFU.**

Lifou.

(Loyalitätsinseln.) (Loyalty Islands.) (Iles Loyauté.)

Hna tune la ihnim i Akötesie kowe la fene hnengodrai, mate nyidëti a hamëne la Nekö i nyidëti ka casi, mate tha tro kö a meci la kete i angete lapaune koi nyidë, ngo tro ha hettenyi la mele ka tha ase palua kö.

Litauisch.	LITHUANIAN.	Lithuanien.
(Ostpreussen.)	(E. Prussia.)	(Ost-Prusse.)
Taipo Diews mylėjo švietą, kad jaswo wiengim- muſt ſunu dāme, jeib viſſi i ji tilſi ne prapultu, bet amžiną ghyvatą turrętu.		

Livisch.	LIV.	Live.
	(Livonians of West Courland.)	
(Westkurland.)		(Courlande Occidentale.)

LŌLO (Ba-lōlo) or MONGO.

(*Kongo Free State.*)

Eki Nzakóm̄ba okaki benanga benkuma êfe, a kâki Bóna'okande owa likínda wae bontu nko loswéle os'imedz'ende, a fao fitana, ókónde ifo ata loiko lo fao sila.

LUCHU.

(*Luchu Islands.*)

ケンメ テク
テクメノ マイ
イドナラメ、テニニ
シ、ナムカ、テク
クダジルアラメ
ゼ ハド—Luke 15. 18

LUSHAI.

(Assam.)

Jihova'n Khawvêl a hmangai êm êm, chutichuan a Fapa mal nei chhun a pe a, ama chu tupawh a ring apiang an bo ral lo vang a, chatuana nun an nei nân.

MABUIAG.

(Islands in Torres Strait.)

(Meerenge von Torres.) (Détrroit de Torrèes.)

Kedamai Godau sibaunai ina apal, nuid waean nungu urapon nungu turukiai Kazi, geged maingga mabaeg nubeka kapuakaasin, a gasaman ingaru danalaig. [1900.]

Makassarisch.

(Celebes.)

MACASSAR.

(Celebes.)

Macassar.

(Célebes.)

A handwritten sample of Makassar script, consisting of several lines of cursive characters in black ink on a white background.

MADURESE.

A handwritten sample of Madurese script, consisting of several lines of cursive characters in black ink on a white background.

Māghadhisch. **MĀGADHĪ or MAGAHIĀ.** Māghadi.
 (Bengalen.) (S. Behar, Bengal.) (Bengale.)

काहेका अदमोकेर बेटा ठहल करवाविकेर लेल नहि
 किंतु ठहल करैकेर लेल आउर ढेर अदमोन्हिकेर उद्वारके
 दाममेँ अप्पन प्राण देवैकेर लेल औलाह ।

MAGREBI or MOORISH.

Magreb. Arabe du Maroc.
 (Morocco.)

وجاوجة يَسْوَعْ وفال يُسرْ يا الشَّيْطَانُ لَنَّهُ مَكْتُوبٌ لِلرَّبِّ الْاَهْمَّ
 Matt. 4. 10, pt.—. تَسْجُدُ وَ هُوَ وَحْدَهُ تَعْبُدُهُ .

Madagassisch. **MALAGĀSI.** Malgache.
 (Madagascar.)

Fa toi izao no nitiavan' Andriamanitra izao
 tontolo izao, nomeny ny Zanani-lahi Tokana, mba
 tsy ho very izay rehetra mino Azy, fa hanana
 fiainana mandrakizay.

Malayisch. **MALAY.** Malais.
 (Malay Peninsula, &c.)

کارن دمکینله ترساغة الله مغاسیمه‌ی اورغ ایسی دنیا ایس
 سمشک دکرنیاکنن انقن یغ توغلل ایت سقای بار غسیاف
 یغ فرچای اکندي تیاد ای اکن بناس ملینکن مندافة هیداف
 یغ ککل *

MALAY (*Latin char.*).
 (Moluccas, &c.)

Kürna dümkianlah halnya Allah tülah müngasihi
 orang isi dunia ini, sahingga dikurniakkanya Anak-
 nya yang tunggal itu, supaya barang siapa yang
 pürchaya akan dia tiada iya akan binasa, mülain-
 kan mündapat hidop yang kükal.

MALAY (Low or SOERABAYAN).

Platt-Malayisch.	(<i>Batavia, &c.</i>)	Bas-Malais.
-------------------------	-----------------------------	--------------------

Karna bagitoe Allah tjinta sama doenia, sampe
Dia kasih Anaknja jang toenggal, sopaja masing-
masing orang, jang pĕrtjaja sama Dia, djangan
binasa, mĕlainkĕn ampoenja hidoej jang kĕkĕl.

Malayalam.

MALAYĀLAM.

Malayalam.

(*Nord-Malabar.*) (*Travancore & Cochin, N.Malabar.*) (*Mahé.*)

ഒന്നെന്നാൽ ബൈബിൾ തന്റെ ശക്തിയായാണ്
യുത്തിക്കിട്ടുന്ന വിശ്വാസിക്കുന്ന ദൈത്യരം. നശി
ചുപ്പോകാതേ നിരുജ്ജീവൻ ഉണ്ടാകേണ്ടതിന്നു
അവഹന തയ്യാറാണ് തക്കവള്ളു. അതുതോളി
ലോകത്തെ സ്ലൈച്ച്.

Aulua.

MALEKULA (AULUA).

(*S.E. Malekūla, New Hebrides.*)

(*Malekula-Insel.*)

(*Ile de Mallicolo.*)

See also Pangkumu and Uripiv.

Ensura kal i bi tahamuntul tambabe aneta-
muntul, tambabe naho hera ara ntok temnis, naho
hera Atua Namal tahantil ti balu buku tipse.—
Acts 2. 39.

Maliseet.

MALISEET.

Maleiset.

(*Indians in New Brunswick.*)

Eebúchūl Nükskam ēdooche-moosajítpün ooskit-
kümkw wějemelooëtpün wiwebu Ookwoösül, wě-
llaman 'mseu wěn tan wělāmsütük oohükék, skatüp
yüksekähäwe, kānooküloo ooteinp askümowsooagün.
[1870.]

Maloisch.**MĀLO.****Malo.**

(St. Bartholomew, New Hebrides.)

(Skt.-Bartholomäus-Insel.)

(Ile St.-Barthélemy.)

A te a loli na mansigae non Cod nia noku uorae,
mei uosocotiku, mei tinaku.—*Mark 3. 35.*

Maltesisch.**MALTESE.****Maltais.**

(Malta.)

Għaliex Alla hecca hab id dinia illi tâ l'Iben tighu unigenitu, sabiex collmin jemmen bih ma jintilifx, izda icollu il haja ta dejem.

MALTO, RĀJMAHĀLI, or PAHĀRI.**Radschmahāli.****Radjamahāli.**

(Bengalen.) (Hill Tribe in Bengal.) (Bengale.)

Gosanyith ga qégle gárehi mar menjath á lagkith áth ortaqadi Tangaden, ahin patyarur ádgħlor, je juga jugi ujen qaqler athik chichath.

MAMBWE, Eastern.

(East of Lake Tanganyika.)

Pano Mulungu wakunzile ulimwengu kiuze, hata kufumizya Mwana wakwe wino wakwasilwe wenga, antu yano yamamutemwa yatüze yafwe, lelo yazane upuma uno usikusila.

Mandschu.

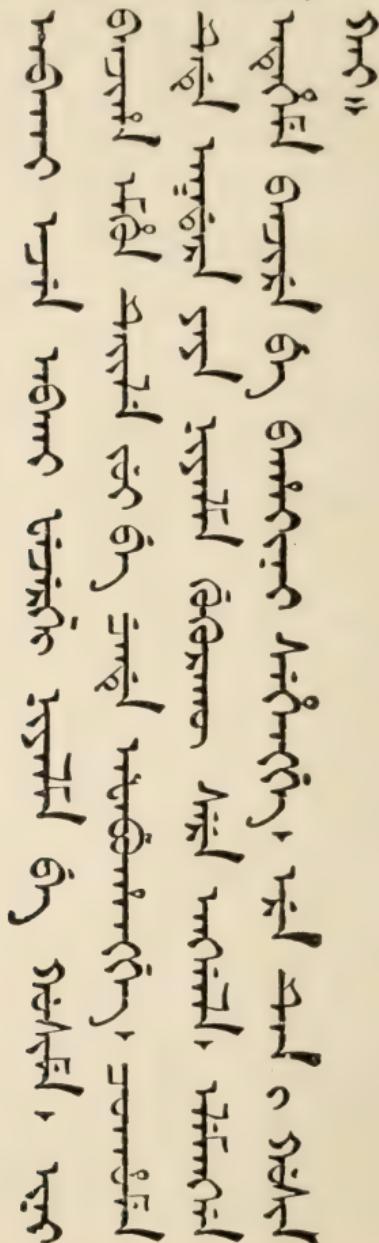
(Mandschurei.)

MANCHU.

(*Manchuria, &c.*)

Mandchou.

(Mandchourie.)

MANDARIN. *See Nanking and Peking.*

MANDINGO.

Mandingue.

(*S. of R. Gambia.*)

Isi salle i Mari Allaye, is ate dorong batu.—
Matt. 4. 10, pt.

MANIPŪRI or MEITHEI.

(*S. of Assam.*)

କରିନନ୍ତେ ହାଇବୁ ଇଶ୍ୱରନା ତାହିବଂପାନ୍ତା ଅସିବୁ ଅହପ
ଛଂସିବିବା ଅସିନି, ଇବୁଂତେ ମହାକୀ ଅନିଷ୍ଟଦବୀ ମଜ୍ଜା ନିପା
ଅହବୁ ପିବି, ମଜ୍ଜା ଅହବୁ ଥାଜବା ମି ପୁନମକୁ ଅହରୁଦି
ମାଂଧନଦନା ଲୋଞ୍ଚା ନାହିଁଦବା ଥବାଇ ଫଂଳେ ।

Manisch.

MANX.

Mannois.

(*Isle of Man.*)

Son Iheid y ghraih shen hug Gee da'n theihll,
dy dug eh e ynrycan Vac v'er ny gheddyn, nagh
jinnagh quoi-erbee chredjagh aynsyn cherraghtyn,
agh yn vea ta dy bragh farraghtyn y chosney.

Maori.

MAORI.

Maori.

(*Neu-Seeland.*)   (*New Zealand.*)   (*Nouvelle-Zélande.*)

Koia ano te aroha o te Atua ki te ao, homai ana
e ia tana Tama kotahi, kia kahore ai e ngaro te
tangata e whakapoho ana kiaia, engari kia whiwhi
ai ki te oranga tonutanga.

Marathisch.**MARĀTHI.****Marāthi.**

(Ind. Westk.) (Bombay Presidency.) (Inde Occidentale.)

कां तर देवानं जगावर एवढी प्रोति केळी कीं, त्याने
आपला एकुलता पुत्र दिला, यासाठीं कीं जो कोणो
त्यावर विश्वास ठेवितो त्याचा नाश होऊं नये, तर त्याला
सार्वकालिक जीवन प्राप्त व्हावं।

MARĀTHI (MODI).

(Bombay Presidency.)

~~मँत्तं घेपडे शारह ढैषदो प्रांतो म्हें ग्रां, लूने~~
~~घेपडल उंडिलता पुत्र घोष्य, मजाळीं प्रो म्हे~~
~~म्हेणी लुण्ड पोचाळ घेण्ठने लुच्च भरा~~
~~घेऊं नये, तर लून उर्पिलजे शंपव क्षें.~~

Maré.**MĀRÉ or NENGÔNE.****Maréen.**

(Loyalitätsinseln.) (Loyalty Islands.) (Îles Loyauté.)

Wen' o re naeni Makaze hna raton' o re ten'
o re aw, ea ile nubonengo me nunuone te o re Tei
nubonengo sa so, thu deko di ma tango ko re ngome
me sa ci une du nubon, roi di nubone co numu o
re waruma tha thu ase ko.

Marquesanisch.

MARQUESAS.

Marquisien.

(Marquesas Islands.)

(Marquesas-Inseln.)

(Les Marquises.)

Ua kaoha nui mai te Atua i to te aomaama nei,
noeia, ua tuu mai oia i taia Tama fanautahi, ia
mate koe te enata i haatia ia ia, atia ia koaa ia ia
te pohoe mau ana'tu. [About 1836.]

MĀRWĀRI.

(Rajputana.)

कांउजिरे ईश्वरने संसारकं इसडा हेत कीधा कै उणे
आपरो एक पैलडो डीकराकुं दिधो कै जिको एक एक
मानस उणमाथे परतित करेहे उही नाश नही होवे लेकर
अनन्तजीवन पावै ॥ [N. T. 1821.]

MA-SHŌNA. See Shōna.**MA-TABELE.** See Tabele.**MAURITIUS CREOLE.**

Kreolisch auf Mauritius.

Créole Mauricien.

(Mauritius and E. Coast of Madagascar.)

(Mauritius.) (Île de la Réunion.)

Parski Bondié ti telman contan le mond ki li
fine donne so éne sel Piti, pour ki némport ki met
so confians an li, na-pa al dan perdition, mé gaïne
la vi éternel.

Maya.   **MAYA.**   **Maya.**
(Yukatan.)   *(Yucatan, Central America.)*   *(Yucatan.)*

Tumen bay tu yacuntah Dioz le yokoleab, ca tu caah u pel mehenan Mehen, utial tulacal le max cu yoczictuyol ti leti, ma u kaztal, uama ca yanaacti euxtal minanuxul.

Angola-Sprache.   **MEUNDU.**   **Kimboudou.**
(Angola, W. Africa.)   *(Côte Occ. d'Afrique.)*

Mbata Nzambi uazolo kiavulu mungongo, katé uabana mon'é umoxi ngó, pala uoso u mu nikana kafué, maji akale ni mueniu ua bulu.

Mendi.   **MENDE or MENDI.**   **Mende.**
(Sierra Leone.)   *(Sierra Leone.)*   *(Sierre-Léone.)*

Gbamailē Ngéwō iyē lōi lo ní a ndōloi, ta lo i ngi lōi yakpéi vēni, iyē jōni; ta lo nūmui gbi lo ngi hōua lo a tōnya, ḡ lōhū, kē kūnafo lēvu lo a jō.

MER or MURRAY ISLAND.
(Murray Island, S. of New Guinea.)

Abele absaimarsaimar Ade ra omare gesepem, gako E ekuar abara Uerem netate, epe nole eud kak abele le abi oituli, mamoro E nagri eded aseamur kak.

Mexikanisch.**MEXICAN or AZTEC.****Mexicain.**

(Mexico.)

Têhuatl tic moteotiz in motlâtôca teo yhuan icel
yêhuatl tic tequipanz.—*Luke 4. 8, pt.*

Mikmak.**MICMAC.****Miqmaque.**

(Indians of Nova Scotia.)

(Neu-Schottland.)

(Nouvelle-Écosse.)

Mudu Nicscam teliksacuus wsitcumur wedji
igunum-wedgub-unn newktui-bistadjul uwewisul,
cwlamän m'sit wen tän kedlamsite wtjnincu, mä
unmadt jinpuc, cädü wscetș apçuawë m̄madjuocun.

Mohawk.**MOHAWK.****Mohawk.**

(Canada.)

(Indians W. of Niagara.)

(Canada.)

Iken ne Yehovah egh ne s'hakonoronghkwa
n'ongwe, nene rôdewendeghton nene raonhàon
rodewedon rohhàwak, nene onghka kiok teyaka-
weghdaghkon raonhage yaghten a-onghtonde, ok
denghnon aontehodiyendane ne eterna adonhèta.
[1805.]

MŌN. See **Talain.****MONGO.** See **Lōlo.**

Mongolisch. (Mongolien.)

MONGOL (*Manchu char.*). (*Mongolia*.)

Mongol.
(Mongolie.)

କାହାରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

LITERARY VERSION by SWAN and STALLYBRASS.

Mongolisch.

MONGOL (BURIAT). Mongol-Bouriate.
(*N. Mongolia.*)

MONGOL (KALKHAS).

(*S. Mongolia.*)

VERSION by EDDKINS and SCHERESCHEWSKY.

مَلِكُ الْأَرْضَ مَنْ يَشَاءُ يَعْلَمُ وَمَنْ يَعْلَمُ لَا يَعْلَمُهُ
يَعْلَمُهُ مَنْ يَشَاءُ ، مَنْ يَشَاءُ يَعْلَمُ وَمَنْ يَعْلَمُ يَعْلَمُهُ
مَنْ يَعْلَمُ يَعْلَمُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ .—
Matt. 5. 16.

MOORISH. *See Magrebi.*

MORDVIN or MORDOFF (ERSA).

Mordwinisch.

Mordouine d'Erza.

(*On the Oka and Volga.*)

Пазысь петя вечкизень мастиорлангсотъненъ, максызе Сонычинъ вейке-чачозъ щёранзо, Эрва кеміезэ Соң илязо ёма, а эрязо пингенъ пингс.

MORDVIN or MORDOFF (MOKSHA).

Mordwinisch.

Mordouine de Mokcha.

(*Russland.*)

(*Russia.*)

(*Russie.*)

Шкайсь ташкава кельгезенъ мастьрлангстъненъня, мень максыза Соныпенъ фекшачеф Щёранц, аныцак кеміец Соң тяза юма, а эряза пиньгень пингс.

Motu.

MOTU.

Motou.

(*Port Moresby, New Guinea.*)

(*Neu-Guinea.*)

(*Nouvelle-Guinée.*)

Inai, Dirava ia tanobada e ura henia lalo dikamu, ia ia natuna vara hedea vada eme hen, taunimanima idoidiai ia bae kamonai henia idia basi eme mate, idia mauri hanaihanai bae me abia.

Mundari. **MUNDĀRI, HŌRŌ, or KŌL.** Moundari.

(*Koles of Chota Nagpore.*)

चिअचि परमेश्वर ओते दिसुमके नेलकाए ढुलड़ केदा चि इनी अया मियदगे होनए एमकिआ चि ओकिए इनीतारे बिश्वासेआए इनी अजोकाए नाशो बतिकम जनाव२ रा जीदोए नमेका।

MURRAY ISLAND. See Mer.

Nepali.

NAIPĀLI or PĀRBATIĀ.

(Nepal.)

(Nepaul.)

Népali.

(Népâl.)

किनभन्ये ईश्वरले येस्तोरि संसार सङ् प्रेम् गयो उस्ले
 आफ्नु एके पुत्रलाई दियो उ माँथि विश्वास् गर्ने जनंगे
 नष्ट न हवस् तर खेस्लाई अजम्मरे जीउनि हवस् भन्ने
 खातिरूले ।

Namaqua.

NAMA or KHOI-KHOI.

Namaqua.

(Great Namaqualand.)

॥ Natigoseb ḡum Eloba !hūb-eiba gye Inamo, ob
 gye ll̄eib di Iguise !nai hā lgōaba gye ma, ll̄eib !na
 ra †gomn hoan gā-llō tite se, χawen nī lamō ūiba
 ū-ha se.

Nan-king.

NANKING (S. MANDARIN).

Nankin.

(Nanking and Neighbourhood, China.)

惜着長久的生命，上帝愛世人如此。
 上帝把獨生的兒子，賜給世人，使那信他的人，免得永遠受苦，可以得

Narrinyeri.

NARRINYERI.

Narrignéri.

(S. Australia.)

Lun ellin Jehovah an pornun an Narrinyeri :
 pempir ile ityan kinauve Brauwarate, ungunuk korn
 wurruwarrin ityan, nowaiy el itye moru hellangk,
 tumbewarrin itye kaldowamp. [1864.]

Otji-ndonga. **NDONGA or OVAMBO.**

(Ovamboland.)

Ošoka ohoole ja Kalunga, okuhoola uujuni oja li
 ji ſike mpa šo kua gandja omüna gue omüvalua
 aguike, opo ſaa ngoka he mu itaale, kaa kane, ihe
 a mone omueño gualuhe.

Neger-Englisch. **NEGRO-ENGLISH.** Négro-Anglais.

(Holländisch-Guiana.) (Surinam.) (Guyane hollandaise.)

Bikasi Gado ben lobbi ala soema so, tee a gi da
wan lobbi Pikien vo hem abra ; vo ala soema, disi
 bridebi na hem, no moe go lasi, ma vo dem habi
 da liebi vo teego.

NENGÔNE. See Máré.Neu-Pommern. **NEW BRITAIN.** Nouvelle-Bretagne.

(New Britain, Bismarck Archipelago.)

Taqo Kalou i qa mari ra rakarakana qunaqunan
 para dari, i qa tul tara Natuna, ma ia kaka ra kopo-
 no ka, upi ia nam i nurunuru tana na laun tukum,
 ma koko na wirna.

Ngunā.**NGŪNA.****Ngonnais.**

(Neu-Hebriden.) (New Hebrides.) (Nouvelles-Hébrides.)

Nalakena Sūpe e roromi maramana t̄pala waina c
pitua ki Natuna sikerau aneana, naga sara natañoli
waina cu saralomau asa euga ta mate mau, ma euga
veani namauriana waina e tu mau tu.

Niassisch.**NIAS.****Niassien.**

(Island of Nias, near Sumatra.)

(Insel bei Sumatra.) (Ile près de Sumatra.)

Ya'óðø edōna máoso ba müido hō namāgu, idōlō
mañuā'o hōnīa: hē áma! ya'óðø hō motōrōna bahō
sorūgo, ba fametahóu.—Luke 15. 18.

Nikobarisch.**NICOBAR.****Nicobaraïs.**

(Nikobar-Inseln.) (Nicobar Islands.) (Îles Nicobar.)

Gāy bāiūh, anschianhési tă lāngan bāiūh tă tōmri
sīel ten tiöë, tiöë hīo wī lāpāh ten üffé.—Matt. 11. 28.

Ningpo.**NINGPO.**

(Ningpo and Neighbourhood, China.)

Ing-we Jing-ming æ-sih shü-kæn-zōng zing-ts-ü
s-loh Gyi doh-seng Ng-ts, s-teh væn-pah siang-sing
Gyi go feh we mih-vōng, tu hao teh-djoh üong-yün
weh-ming.

Niue.

NIUÉ.

Nioué.

(Savage Island, S. Seas.)

(Insel in der Südsee.)

(Ile de la Mer du Sud.)

Nukua pihia mai e fakaalofa he Atua ke he lalolagi, kua ta mai ai hana Tama fuataha, kia nakai mate taha ne tua kia ia, ka kia moua e ia e moui tukulagi.

NKONDI.

(Nyassaland.)

Basangalufu abā ndumbula ^onyelu, būnō isabikū-nketaga Kyala.—Matt. 5. 8.

NOGAI or KARASS TÜRKI.

Karass-Türkisch.

Turc de Karassi.

(Tatars in Cis-Caucasia.)

زیرا الله دنیایی شویله سودیکہ کندو بر بچک اوغلین ویردی تا که هر کیم اکا اینانورسہ هلاک او ملیہ اقا ابدي دیرلکی اولا ♦

NÖGUGU.

(Santo Island, New Hebrides.)

Atua om pulpaa ne lepa, suria, nikin mekui notun pulan mwer tewa, mo ti toua ta omtowai nikin, ma sap atja, nikin meuri roprop.

Norwegisch. **NORWEGIAN.** See Danish. Norvégien.

Nubisch.

NUBIAN (FADIDJA).

Nubien.

(*Dongola.*) (*Muhammadans about Dongola.*) (*Dongola.*)

Wēi nōrin arādag awa, iñ-gōn an Engalin, iñ-gōn an essilin, iñ-gōn an ēnnin.—Mark 3. 35.

NUBIAN (*Arabic char.*).

وَبِيْ نَوِينَ آرَادَه قَآوَ إِنْقُونَ آنَ آنْقَلِنَ إِنْ فُونَ آنَ اسْلِنَ

Mark 3. 35.—

Nupe.

NUPE.

Nupé.

(*Upper Niger, W. Africa.*)

Ebo Sòkó cī inže kū aci, na ülā Eji mociū nini kété yà, ebo zāndóndo nā jīyerda bē ūyī, ūgàgbìà, amá ūgàdé rai ábadá.

NYAMWÉZI.

(*German E. Africa.*)

Kuishi wose walite vikowa via Kuwo, omueni mdugu wane na lumbu na nina.—*Mark 3. 35.*

NYANJA or CHI-NYANJA (*EASTERN VERSION*).

(*East and S.E. of Lake Nyassa, Africa.*)

Chifuko Mlungu adalikonda jiko, mpaka kupe-leka Mwana wake wa yeka, kuti ali yenche avome-layo pa iye asataika, nampo apate umoyo wosatela.

NYANJA or CHI-NYANJA (UNION VERSION).*(West and S.W. of Lake Nyassa, Africa.)*

Odala ali oyera mtima : cifukwa adzacedwa ana
a Mulungu.—*Matt. 5. 8.*

Nyika.

NYIKA or KINÍKA.*(Mombasa, E. Africa.)*

Niime, nienende kua babayango, ni-mu-ambire,
hewe baba, nizikossa hatta uwinguni na emberreso.—
Luke 15. 18. [1848.]

NYÓRO.*(N.W. of Victoria Nyanza, Africa.)*

Baitu Ruhanga nukwo yagondeze ati Ensi,
nahayo Omwanawe ayazairwe omu wenka, omuntu
wena anyakumuikiriza aleke okubura, baitu atunge
obwomezi obutahwaho.

OJIBWA or CHIPPEWA (*Latin char.*).

Odschibwae.

(Inland, South of Hudson's Bay.)

Apeech zhahwaindung sah Keshamunedoo ewh
ahkeh, ooge-oonje megewanun enewh atah tatabe-
nahwa Kahoogwesejin, wagwain dush katapwa-
yainemahgwain chebahnahdezesig, cheahyong dush
goo ewh kahkenig pemahtezewin.

Odscibwae.**OJIBWA** (*R. C. char.*).*(Saulteaux Indians.)*

Gaepij shauendk sv rishemanito iu aki, ogionjimi-giuenrn iniu etv tibinaue gaoguisijin, aueguen drsh getebueienimaguen jibrnatizisig, jiaia dsh go iu kagige bimatiziuiin.

ŌRIYA. *See Uriya.***Ossetinisch.****OSSET.****Ossète.***(Kaukasus.)**(Central Caucasus.)**(Caucase.)*

Цæмæјдæрітæр Хўцаў афтæ бæўарста дўнæі, ѡмæ Јæ јўпæггўрд Фуртўнæр радта ўмæп, пæмæј Ӯј Ӯæј ўрна, ўј ма фесæфа, фæлæ іп ўа æпўсон цард. [1864.]

OTSHI. *See Ashanti.***OVAMBO.** *See Ndonga.***PAHĀRI.** *See Malto.***Fan.****PAHOUIN or FAÑ.****Pahouin.***(Französ. Kongo.)**(Sur l'Ogôoué, Congo Français.)**See also Fang.*

Wumege Yeôva Nzame wüia ; boñe bisé bya étam.—*Matt. 4. 10, pt.* [Pasteur E. Allégret's version, 1902.]

Pali.**PĀLI.****Pali.**

(Ceylon.)

(Ceylon, &c.)

(Ceylan.)

तव्यात्मवृहात्ति व्यप्ते इर्हावेत्प्रा
 इत्तिक्रिंद्यत्वित् ओरो वगेग्रात्
 दुष्टं अप्यावगमेत्प्राप्तेव ॥

PANAIETI.

(British New Guinea.)

E etotoi Eaboaïne wana bapatanek i henapoan,
 eia tariu ge, nu ge, nain ge.—*Mark 3. 35.*

Pangasinan.**PANGASINAN.****Pangasinan.**

(Luzon, Philippine Islands.) (Luçon.)

Ta ontan so inpangaroy Dios so mundo nia, ta
 initer to so Anac ton Bocbocton, piano ag nabalanç
 so amin ya manisia ed sicato, no ag oala to so
 bilay andi angaan.

PANGKUMU.

(East Malekūla, New Hebrides.)

(Malekula-Insel.)

(Ile de Mallicolo.)

See also **Malekūla** and **Uripiv.**

Atua enjejericini fenu apan berag, mi re Natin
 soko me san, ca hataga rerurime ran bi se mej, bi
 tori me mauran vec aig tue.

Panschabi.

PANJĀBI or SIKKH.

Pondchabi.

(Sikh in Gurmukhi characters.)

ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਜਗਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ
 ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜੇ ਉਸ ਨੈ ਆਪਣਾ ਇਕਲੋਤਾ
 ਪੁੜ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਹੇਠ ਜੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਹਜਾ
 ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹਦਾ ਨਾਮ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸੋਗੋਂ ਸਦੀਪਕ
 ਜੀਉਣ ਪਾਵੇ ।

PARSI-GUJARĀTI. See Gujarāti.**PASHTŌ or AFGHĀNI.**

Paschto, oder Afghanisch.

Pachto.

(Afghanistan.)

شکه چه الله لہ جهان سرہ داسی مینہ وکړه چه این وحید خپل
 ئی ورکړ تاچه هرڅوک چه په ده اهمان راوړي هلاک نه شي بلکه
 ابدی ژوندون ولري *

Se-pedi.

PEDI or SE-PEDI.

Pédi.

(Nördl. Transvaal.) (N. Transvaal, S. Africa.) (Nord du
 Transvaal.)

χobane Modimo o ratile lefase byalo, oa ba oa le
 nēa Moroa oa onā e a tsoetšoexō a nnoši, χore e
 moňoe le e moňoe e a dumelaxō χo eena a se ke a
 la'lexa, eupya a be le bophelo byo bo sa felexo.

PEGON. See Jāvanese.

Pegu.**PEGU.** *See Talain.***Pégou.****Peking.****PEKING** (N. MANDARIN).**Pekin.***(Peking and Neighbourhood, China.)*

上帝憐愛世人，甚至將獨生子
 賦給他們，叫凡信他的，不至滅
 亡，必得永生。

PEKING (N. MANDARIN, *Latin char.*).

Shang-ti lien-ai shi ren, shen chi tsiang tuh-seng
 Tsü ts'i-kih t'a-men, kiao fan sin T'a tih puh chi
 mieh-uang, pih teh iong-seng.

Permisch.**PERM.****P**ermien.

(Perm, &c., Russia.)

Асвать Господъ енвö юрбыт и сывö ötlikvö свужит.—
Matt. 4. 10, pt.

Persisch.**PERSIAN.****P**ersan.

زیرا خدا جهان را این قدر محبت نمود که
پسر یکانه خود را داد تا هر که بر او ایمان آورد
هلّاک نگردد بلکه حیات جاودانی یابد ♦

PERSIAN (Arabic char.).

(Arabische Schrift.)

(Caract. arabes.)

زیرا خدا جهان را اینقدر محبت نمود که پسر یکانه خود را داد تا
هر که بر او ایمان آورد هلّاک نگردد بلکه حیات جاودانی یابد ♦

Piemontesisch.**PIEDMONT.****Piémontais.**

Pérché Iddiou a l ha voulsù tantou ben al mound,
ch'a l ha dait so Fieul unic, pérchè chiounque a i
présta fede a perissa nen, ma ch'a l' abbia la vita
eterna.

Pokomo.**POKOMO.****Pokomo.**

(Lamu, E. Africa.)

Koro hivihivi Muungu kajudsaka lumwengu, haṭa kamuyavya Mwanawe madiani, kwakwamba yude jwonse amuhikizie jeje adsekwara, ela awe na mojo usiwosia.

Polnisch.**POLISH.****Polonais.**

(E. Prussia.)

Albowiem tak Bog umiłował świat ze Syna swego iednorodzonego dał, aby każdy, kto weń wierzy, nie zginął, ale miał żywot wieczny.

POLISH (Latin char.).

Albowiem tak Bóg umiłował świat, że Syna swego iednorodzonego dał, aby każdy, kto weń wierzy, nie zginął, ale miał żywot wieczny.

Popo.**POPO or GUNU.****Popo.**

(Dahome.)

(Dahomey.)

(Dahoméen.)

Na Liwheyewhe so yiwan na aihon kede somo, bo edo yi Ovie-jiji dopo kede lo so na mi, domo mēdepopoe ehe yi eton se ma to na dōn, mowé ena so tindo gbè he madopodó.

Portugiesisch.**PORTUGUESE.****Portugais.**

Porque Deus amou o mundo de tal maneira, que deu o seu Filho unigenito, para que todo aquelle que n'elle crer não pereça, mas tenha a vida eterna.

Provenzalisch.

PROVENÇAL.

Provençal.

(S. France.)

Per rasou qu'aquel que fo la voulountat de Dieu,
es moun fraire e ma sorre e ma maire.—*Mark 3. 35.*

PUNTI. *See Canton.*

Quāgutl.

QUĀGŪTL or KWĀGŪTL.

Qāgoutl.

(Vancouver's Island.)

(Vancouver-Insel.)

(Ile de Vancouver.)

Kā God tāks aula ā tlāhwila nūq sa awināgwīsik,
lā gītl tsī zaw sīs hīgāmā Kwanūq, kā kīsīkl tsī tlii
klī da ūqis klā kī, lā glākl hīmunīs qīlākl.

Quitschua.

QUECHÚA.

Quechua.

(Chile, Peru.)

(Chili, Peru.)

(Chili, Pérou.)

Pachacamackea chicatami runacunata munarea,
chay Zapallay-Churinta kokcurea, tueuy paypi yñiic,
mana huañunanpac, uiñay cauzaytari apinanpac.

QUICHÉ.

Quiché.

(Central America.)

Rumal are bila quibanon u rahoybal Dios, xauí
ri nu ghaquitz, nu nan.—*Mark 3. 35.*

RĀJMAHĀLI. *See Malto.*

RANON.*(Ambrym, New Hebrides.)**See also Fanting.*

[St. Matthew was printed in New Zealand in 1899,
but no copy has yet reached the Bible House.]

Rarotonga.**RAROTONGA.****Rarotongais.***(Hervey Islands.)*

I aroa mai te Atua i to te ao nei, kua tae rava
ki te oronga anga mai i tana Tamaiti anau tai, kia
kore e mate te akarongo iaia, kia rauka ra te ora
mutu kore.

RIFI. *See Berber.***Romanisch.****ROMANSCH** (LOWER).**Romanche.***(Schweiz.)**(Engadine, Switzerland.)**(Suisse.)*

Perche cha Deis ha tant amâ il muond, ch' el ha
dat seis unigenit Figl, acio cha scodün chi craja in
el non giaja a perder, ma haja la vita eterna.

ROMANSCH (OBERLAND).*(Grisons, Switzerland.)*

Parchei Deus ha teniu il mund aschi car, ca el
ha dau siu parsulnaschiu figl, par ca scadin, ca crei
en el, vomi buc á perder, mo hagi la vita perpetua.

ROMANSCH (UPPER).

(Engadine, Switzerland.)

Perche Dieu ho taunt amo il muond, ch' el ho do sieu sulgenuieu Figl, acciò cha scodün, chi craja in el, nun giaja a perder, mo hegia la vita eterna.

Ronga.**RONGA.****Ronga.**

(Near Delagoa Bay.)

Hikuba Šikwembu ši ḫandile misaba ša ku nhati ši ko, ši nyika Nwana wa šone lwey'a tṣaliwiki a li ša kwe, lešaku mani na mani lwey'a pfumelaka ku yene a nga tšhuki a lahleka kambe a kuma butomi le'byi nga gamikiki.

Rotuma.**ROTUMA.****Rotuma.**

(Südsee.)

(S. Seas.)

(Mer du Sud.)

Ne e fuamamau ne hanis on Oiitu se rantei, ia na on Lee eseama, la se raksa teu ne lelea ne maa se ia, la iris po ma ke mauri seesgataaga.

Rumänisch.**ROUMAN** (Cyril char.).**Roumain.**

(Roumania.)

Къчі аша а ізвіт Дымнеzeў лътмеа, къ а dat пе Фіізл съё чел ӡпълъскът, ка tot чел че kpede јн ел съ пъ neаръ, чі съ айбъ вііацъ вечнікъ.

ROUMAN (*Latin char.*).

Că aşa a iubitu Dumnezeu lumea, în câtu a datu
pre Fiiulu seu celu unulu-nascutu, ca totu celu ce
crede in elu, să nu se pérđa, ci să aibă viétá eternă.

ROUMAN (*Macedonian*).**Romanisch.****Macédo-Roumain.***(Macedonia, Albania, and Thessaly.)*

Aşa s'lumīnédă lumīna vóstră di'naintea ómeñilorū, ca s'védă něši faptele a vóstre açéle bune, și
să glorifică Tatălū a vostru açelū din cerū.—*Matt. 5. 16.*

Russisch.**RUSS.****Russe.**

Ибо такъ возлюбилъ Богъ міръ, что отдалъ Сына
своего единороднаго, дабы всякий, вѣрующій въ Него,
не погибъ, но имѣль жизнь вѣчную.

Ruthenisch.**RUTHEN.****Ruthène.***(Klein-Russland.)**(Little Russia.)**(Petite Russie.)*

Так бо полюбів Бог світ, що Сына свого единородного
дав, щоб кóжен віруючий в нéго не погíб, а мав життє
вічне.

RUTHEN (*Latin char.*).*(Little Russia.)*

Vstavšy poidu do řteň mòieho, i zkažu iemū:
Otče, zhrišyv iem protiv neba i pered tobòv.—
Luke 15. 18, pt.

Sagalla.

SA-GALLA.

Sagalla.

(E. Central Africa.)

(Äquatorial-Afrika.)

(Afrique Equatoriale.)

Kwani mlungu washaila masanga 'gose, hatta akamfunya Mwana wake avelo mojori, uo wose amdumusa sehaita, ela apate uzima 'gwa kale na kale.

Saibai.

SAIBAI.

Saibai.

(Islands in Torres Strait.)

(Meerenge von Torres.)

(Détroit de Torrès.)

Mi mabaeg Augadan ia ubin-mepa, ngau kutaig senau, a ngau kutaig senau, a ngau babad, a ngau apu.
—Mark 8. 35.

Samoanisch.

SĀMOA.

Samoan.

(Navigators' Islands.)

(Schiffer-Inseln.)

(Îles des Navigateurs.)

Auā ua faapea lava ona alofa mai o le Atua i le lalolagi, ua ia au mai ai lona Atalii e toatasī, ina ia le fano se tasi e faatuatua ia te ia, a ia maua e ia le ola e faavavau.

Samogitisch.

SAMOGIT.

Samogitien.

(Korno, Russia.)

Nesa taipo Diewas numiféjo swieta, jog Sunu sawo wiengimusī dáwe : idánt kiekwiens̄, kurs ing j̄t tik, ne práz̄tu, bet turétu amžina giwáta.

SAMOGIT (*Latin char.*).

Nésa taipo Diewas numileojo swietaj, jog Sunu sawo wiengimusí dáwe, idánt kiekwienas kurs ing ji tik, ne prazžutu, bet turétu ámžiną giwátą.

Sangir.

SANGIR.

Sangirais.

(Sangir Islands, Malay Archipelago.)

(Sangir-Inseln.)

(Iles Sangir.)

Karna kerenee Ruata seng kimendagu dunia, haku i Sie seng nangonggo u Ahuse-ese mansenbau, tadeau senkatau-senkatau, ko mangiman si Sie, kumbahan mawinasa, kaiso managuang pětatembiahe kakal ene.

Sanskrit.

SANSKRIT.

Sanskrit.

(Sacred Language of the Brahmans.)

यत ईश्वरो जगतीत्यं प्रेम चकार, यन्न-
जमेकजातं पुचं ददौ, तस्मिन् विश्वासी
सर्वमनुषो यथा न विनश्यानन्तं जीवनं
लप्यते ।

SANSKRIT (*Grandham or Tamil char.*).*(For use in S. India.)*

யத ஓங்களோ ஜாதீகங் பேருமின்சார,
யதில் சூக்ஞாதங் வொத்ரு ஒன்று தவிழ்நூல் வி
ஸாவீ வைக்ஞநாலெழுா யா நவிஞரா
நஞ்சீலநங் மஹூதெ ।

Santali. **SANTĀLI or HOR** (*Bengāli char.*). Santali.
 (Bengalen.) (N. W. Bengal.) (Bengale.)

এন্তে ঈশ্বর দ ধাৰতিৱেন কো হনাঃ এ দুলাড়কেও কোআ,
 আইঃৱেন একাপুত হপনে এমকেদেতায়া, যেমন উনিৱে
 সানাম পাতিয়াউঃকো আলোকো নষ্টোঃ ; বিচকোম জায়জুগ
 জিওন কো এওাম ।

SANTĀLI (*Latin char.*).

(In Lat. Schrift.) (N. W. Bengal.) (En caract. latins.)

Ente Isor do dharti renko nuna'e dularket'ko,
 a:ren ekaput Hopone emkedetaea jemon unire
 sanam patiau'ko aloko nosto', bickom jaejug jion-
 ko ñam.

Sardinisch.

SARD.

Sarde.

(*Cagliaritan Sardinia.*)

A s' improvvisu inci fiat istetia cun s' angelu una
 multitudini de s' esercitu de su celu, chi laudànta
 a Deus narendi : Gloria a Deus in is celus altissi-
 mus, Paxi in terra Intre is ominis a Issu aggra-
 dessius !—*Luke 2. 13, 14.*

SE-CHUĀNA. See Chuāna.

SENA.

(Near mouth of the Zambesi.)

Pakutù uyo wa ku-cita mafunilo a Mulungu,
ndie mbale-anga na mbale-anga wa nkazi na mama.
—*Mark 3. 35.*

SEN-TEBELE. *See Tabele.***SE-PEDI.** *See Pedi.***Serbisch.****SERVIAN or SERB.****Serbe.**

(Servia.)

Јер Богу тако омиље свијет да је и сина својега
јединороднога дао, да ни један који га вјерује не
погине, него да има живот вјечни.

Kroatisch. **SERVIAN** (*Croat, Latin char.*). **Croate.**

(*Kroatien.*) (*Croatia.*) (*Croatie.*)

Jer Bogu tako omilje svijet da je i sina svojega
jedinorodnogda dao, da ni jedan koji ga vjeruje ne
pogine, nego da ima život vječni.

SE-SŪTO. *See Sūto.***SE-TLAPI.** *See Chuāna.***Ki-Sambāra.****SHAMBĀLA.**

(Usambara, German E. Africa.)

Vizagondwa : umgintile mazwi Zumbe Mulungu
ywako ukamvike ikedu.—*Luke 4. 8, pt.*

Schan.

SHAN.

Chan.

ခုနှစ်ကောင်း၍ မင်္ဂလာကျော်။
 ယင်မဆိုလဲ၊ ခုနှစ်ဘို့ ၅: 8 ကို အသိ။ -
Matt. 5. 8.

Schang-hai.

SHANGHAI.

Chang-hai.

(*Shanghai and Neighbourhood, China.*)

人	撥	實	爲
勿	伊	蓋	上帝
滅	拉	拿	愛
亡	使	伊	世界
老	凡	个	上
得	係	獨	人
着	相	養	造
永	信	兒	於
生	兒	子	

SHONA.

Mwari akaida nyika akadai, akapira Mwanakoma-na wake wakazwarwa ogal, kuti bose banotenda iye barege kufa, babe upenyu bgusingaperi.

Siamesisch.

SIAMESE.

Siamois.

(Siam.)

ເຮັດວ່າພຣະເຈົ້າທອງພຣະເມດາຄວາມກໍາຜົດອມະ
 ນິຫຍໍ່ໃນໄລກຍໍ ເພີ້າໃປຮົດປຣະໜານບີຍະ
 ບັດຈອງຄເຄີຍວັນຊີ້ ມີໃຫ້ບໍ່ໄດ້ເຈື້ອໃນພວະ
 ອຸນຂະໜັດີ້ທີ່ພໍາທໍາຍ

SIKKH. See Panjābi.

Sindhi.

SINDHI.

Sindhi.

(Nordwestindien.) (N.W. India.) (Inde du nord-ouest.)

چا کان ته خُدَاء جهان کي اهترو پیارو رکيو جو پهنجو
 هِڪڙوئي چِٿل پُتْ ڏنائِ ته جِيڪوکو تنهٽ تي وپساهُ
 آٽي سو چُتْ نه تٺي وپتر همپشه چِٿل لهي

SINDHI (Gurmukhi char.).

(In Gúrmúkhi-Schrift.)

(En caract. gourmoukhis.)

ਛਾ ਖਾਂ ਤਣੀਸੂਰ ਜਗਾਤ ਖੇ ਇਹਜੋ ਪਿਆਰੇ ਰਖੋ ਜੋ ਪਹੁੰਚੇ
 ਹਿਰਿਜੇ ਏਂ ਜ਼ਲ੍ਹਾਲੁ ਪੁਣ ਛਿਨਾਈਂ ਤ ਜੈਕੇ ਕੇ ਤਨਿ ਤੇ ਵੇਮਾਹੁ
 ਆਲੇ ਮੇ ਨਾਸੁ ਨ ਬਿਏ ਵੇਤਰਿ ਸਰਾ ਜ਼ਿਮਲੁ ਲਹੇ ॥

SIṄHALI or SINGHALESE.

Singhalesisch.

Cinghalais.

(Ceylon.)

(S. Ceylon.)

(Ceylan.)

මක්කියාද උනුගන්සේ අදුරා ගහ්තා සිය-
ලෙල්ම විභාස නොව සදුකාල පීටහය ලබන
පිහිස දෙවියනුගන්සේ තමහුගන්සේගේ එක
තාහපුනුලා දෙමින් ලොවට ස්ථිර කරුණා කළ
යේක.

Spr. d. Sklaven,   **SLAVE** (*Latin char.*).
oder **Hundsrippen-Indianer**.

Slavé.

(*Mackenzie River Indians.*)

Tta ekaonte Niotsi nun goinieto, te Yazi thligi yi
koganiti, tene oyи yekeinithet, tsiadothet ka ile, ithlasi
kondi katheo olili.

SLAVÉ (*Syllabic char.*).

අඩුව මැං ම් පැරුව, එ නු එගු ග
ධුරු, එ උ උ නු එ එ නැවු එ, එ එ එ,
අඩුව එ එ එ එ එ එ.

SLAVONIC.

Slavonisch.

Slave ecclésiastique.

(*Russia.*)

Тáкѡ возлюбї Еѓз мíръ, тáкѡ ѿ Сїна своєгò
Ѣдинороднаго дáлъ єсть, да всâкъ вѣрьтай въ
Ѣнь, не погибнетъ, но йматъ животъ вѣчный.

Slovakisch.

SLOVAK.

Slovaque.

(N. W. Hungary.)

(Nordwestliches Ungarn.) (Hongrie du nord-ouest.)

Nebo tak Bóh miloval svet, že Sina svého gednoredeného dal, aby ťaždi, kdo veri v ňeho, nezahinúl: ale mal život veční.

Slovenisch.

SLOVEN.

Slovène.

(Südösterreich.) (S. Austria.) (Autriche mérid.)

Kajti tako je Bog ljubil svet, da je sina svojega edinorojenega dal, da kdorkoli veruje va-nj, ne pogine, nego da ima večno življenje.

SOERABAYAN. See **Malay, Low.****SOGA.**

(Equatorial E. Africa.)

Okuba Kibumba weyagonza ekyalo mbatio, nokuwayo yawayo Omwanawe eyazalwa omulala mwene, kisi muntu yena amuvugirira alobe okuteka, aye abere nobulamu obutawawo.

Spanisch.

SPANISH.

Espagnol.

Porque de tal manera amó Dios al mundo, que ha dado á su Hijo Unigénito, para que todo aquel que en él cree, no se pierda, mas tenga vida eterna.

SUKŪMA.

(S. Victoria Nyanza.)

Kulwesho Mulungu waliotogwa no nsi, geti onwinha Mwana wakwe omo wike, geti buli munhu wakunzunya, atojunila, aliyo inhiwe bupanga butoshila.

Sundanesisch.

(Java.)

SUNDANESE.

(Java.)

Sondanais.

(Java.)

كَرَنَ سَكِتُوْ مِئَسِهْنَ اللَّهَ كَا الَّمْ دُونَبَا مُوقَبَةْ دَوْقَكَفْ كَا
مَفِينْ فُوتَرَ نُو نُوغَبَكَلْ سُوفِيَا أُوْغَبَكَلْ ۝ جَلْمَ نُو فَرْجِيَا كَا
دِيَا هَمْوِيْلَكَ سَرَتْ مَنْعَ هِرُوفْ نُو لَفْكَعْ ۝

Sesuto.**SŪTO.****Sessouto.**

(Süd-Afrika.)

Basuto Land.)

(Afrique du sud.)

Hobane Molimo o ratile lefatše hakalo, o bile oa le nea Mora oa oona ea tsuetsoeng a 'notši ; hore e mong le e mong ea lumelang ho eena, a se ke a timela, a mpe a be le bophelo bo sa feleng.

SWAHILI (ZANZIBAR).

Suaheli von Zanzibar.

(E. Africa.)

Souahéli de Zanzibar.

Muungu ameupenda ulimwengu, hatta akamtoa Mwana wake wa pekee, amwaminiye yote wasipotee, illa apate uzima wa milele.

SWAHILI (*Arabic char.*).

(In arabischer Schrift.)

(En caract. arabes.)

مُوْغَ أَمْوَيْدَ وَلِمْعَ حَتَّىٰ أَكْمَتَا مَانَ وَكَ وَيَكِي أَمَامِنِي يُتْ
أَسْبُتِي إِلَّا أَبَتِ وُزْنَ وَمِلِيلَ ♫

SWAHILI (*MOMBASA*).

Suaheli von Mombasa.

Souahéli de Mombaz.

(E. Africa.)

Kwani Mwenyiezi Mngu jinsi alivyoupenda ulimwengu, amewapa wat'u Mwanawe mzaliwa pekee, killa mwenyi kuamini kwakwe asipotee, awe na uzima wa milele.

SWATAU.

Chinesisch von Chao-Chao.

Chinois de Chao-Chao.

(Swatow and Chao-Chow, China.)

In-üi Siāng-tì hièn ài-sieh sì-kài, chì-kàu chiang I kakī tók-seⁿ kâi Kiáⁿ lâi sù-pun, sái huâm sìn-kǒu I kâi nâng, mién sí-buâng, huán-tíng õi tit ióng-seⁿ.

Schwedisch.

SWEDISH.

Suédois.

Ty så älskade Gud werlden, att han utgaf sin enfödde Son, på det att hvar och en som tror på honom icke må förgås, utan haftva ewigt lif.

SWEDISH (*Latin char.*).

Ty så älskade Gud världen, att han utgaf sin enfödde Son, på det att hvar och en, som tror på honom, icke må förgås utan hafva evigt lif.

SYRIAC (*ANCIENT*) or **ARAMAIC**.

Alt-Syrisch. Aramäisch.

Syriaque ancien.

(Parts of Syria and Travancore.)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ . اسْمَاعِيلُ بْنُ ابْرَاهِيمَ . بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ . بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ . بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ .

Neu-Syrisch.

SYRIAC (*MODERN*). Syriaque moderne.

هَذِهِ مَوْعِدُنِي مَعَنِي لَكُمْ
لَكُمْ : بَلْ وَلَكُمْ بَلْ وَلَكُمْ
حِلْ لَكُمْ : بَلْ وَلَكُمْ بَلْ وَلَكُمْ

Syrjänisch.

SYRJEN.

Syriène.

(Vologda.)

Господлы Іенлы журбітсы, Сылы ётняслы кесял.—
Matt. 4. 10, pt.

Syro-Chaldäisch. SYRO-CHALDAIC. Syro-Chaldéen.

(*Syriac in Nestorian characters.*)

(*Syrisch in Nestorianischer Schrift.*)

(*Syriaque en caractères nestoriens.*)

وَمَنْ يُؤْمِنُ بِنَعْمَةِ الْمَسِيحِ فَلَا يَرْجِعُ عَنْ مُّؤْمَنَةٍ إِنَّمَا يُنْهَا نَفْسٌ بِمَا كَانَ فِي هُنَّا
كَذَّابٌ إِنَّمَا يُنْهَا نَفْسٌ بِمَا كَانَ فِي هُنَّا كَذَّابٌ إِنَّمَا يُنْهَا نَفْسٌ بِمَا كَانَ فِي هُنَّا
كَذَّابٌ إِنَّمَا يُنْهَا نَفْسٌ بِمَا كَانَ فِي هُنَّا كَذَّابٌ إِنَّمَا يُنْهَا نَفْسٌ بِمَا كَانَ فِي هُنَّا

Se-Tabele. TABELE or SEN-TEBELE.

(*Matabeleland, S. Africa.*)

Ñoba umLimo wa u tanda kangaka umhlaba wa niga inDodana yake e zelwe yodwa, uguba bonke aba kolwa guyo ba ña bubi kodwa ba be logusila oguñapeliyo.

TAGĀLOG.

(*Philippine Islands.*)

Sapagca, t, dahil sa pagsinta nang Dios sa sanglibutan, ay ibinigay ang caniyang bugtong na Anac, upang ang lahat ng sa caniya, i, sumasampalataya ay huag mapahamac, cungdi magcaroon nang buhay na ualang hangan.

Tahitisch.

TAHITI.

Tahitien.

(*Gesellschaftsinseln.*) (*Society Islands.*) (*Iles de la Société.*)

I aroha mai te Atua i to te ao, e ua tae roa i te horoa mai i ta'na Tamaiti fanau tahi, ia ore ia pohe te faaroo ia 'na ra, ia roaa râ te ora mure orc.

TAICHAU.

(*Chekkiang Province, China.*)

Ing-yü Zōng-ti e-sih si-zōng, zing-ts-ü s-lōh Ge doh-ke N-ts, peh væn-pah siang-sing Ge fe djü-mih, tu hao teh-djöh üong-yün weh-ming.

TALAIN or MŌN or PEGU.

Talain.

(*Pegu, Burma.*)

ဟိတ်မွေးရှုဆည်းမဖွေ့စုံကောနဘူးအိတ်သိတဲ့
စုံပွံ့စိုင်လို့လော်မွေးလျှို့ထာဝရှုံးတွင်နဲ့ကိုယ်စုံ
တဲ့ဘူးဝါးပြုံးခိုင်ကိုမထော်ကျော်ကောနကုသ
မြှုပ်ဆာန်ရောနလောက်တို့ရ။ [N.T. 1847.]

Tamulisch.

TAMIL.

Tamoul.

(*Karnatic and N. Ceylon.*)

(*Karnatik und Ceylon.*)

(*Carnatic et Ceylan.*)

தேவன், தம்முடைய ஒரேபேரூன் குமாரனே விசுவாசிக்
கிறவன் எவ்வே அவன் கெட்டுப் போகாமல் நித்தியஜீவனே
அடையும்படிக்கு, அவரைத் தந்தருளி, இவ்வளவாய் உல
கத்தில் அன்புக்கர்ந்தார்.

TANNA (South) or KWAMERA.**Tanna.****Tannais.**

(Neu-Hebriden.) (New Hebrides.) (Nouvelles-Hébrides.)

See also **Lenakel** and **Weasīsi**.

Ti uvīhī mata ix, kīmyaha nūkur amamur, nari kamavrani sakīmyaha rupūmpūmumi, ix tapuk avehī naposiēn īm kīmyaha.—*Matt. 11. 28.*

Tasiko.**TASIKO.****Tasiko.**(S. E. *Epi*, New Hebrides.)

(Neu-Hebriden.)

(Nouvelles-Hébrides.)

See also **Bieri** and **Epi**.

O lotu ni Yehova soñā De (God) o tañani ani a e taga.—*Matt. 4. 10, pt.*

TAVĀRA.

(Neu-Guinea.) (British New Guinea.) (Nouv.-Guinée.)

Tauna Eaubada ponana tou dewaimahieni, nanaka tau walehiu, ma noue, ma hinau.—*Mark 3. 35.*

Taveta.**TAVETA.****Taveta.**

(E. Equatorial Africa.)

(Äquatorial-Afrika.)

(Afrique équat.)

Izuwa emakundie masanga, mtano akamng'ola Mwana wakwe mwenye, wemwitikija wose wasiteke, nde wawone moo wa tenderasi.

Telugu.	TELUGU.	Telinga.
(Südindien.)	(S. India.)	(Inde du Sud.)

దేశములోకమును ప్రేమించేను. పీలాగ్గిర్, ఆయన తన
జనితైక మహారూపి యందు విశ్వాసమంచు ప్రతివాడును నశించక
నిత్యజీవము పొందుటకై. ఆయను ఇచ్చేను.

Timneh.	TEMNE.	Temné.
(<i>Sierra-Leone.</i>)	(<i>Tribe near Sierra Leone.</i>)	(<i>Sierra-Leone.</i>)

THONGA. See **Gwamba**.

Tibetisch. TIBETAN. Thibétain.

Tigré

TIGRÉ.

Tigré

(Ostabyssinien.)

(*E. Abyssinia.*) (*Abyssinie orientale.*)

՚ԻՊԱՀՓՄԿ : ՃՇՓ : ՚ՆՎԱՆՈՒՅՑ : ՚ՆՎ
ԼՄ : ՚ԻՌՈ : ՚ԽՍՐ : ՚ՌԺՄ : ՚ՆԻՒՓՈՂԵ :
ՓԲ : ՚ԻԶԹԵԿ : ՚ԻՌՈՓ : ՚ԽՆՉ : ՚
ՊՃՆ : ՚ԻՌ՚ԻՆՇ : ՚ՆՎՈՒՅՑ : ՚ԺԵՓՄ :
՚ԽՆՉՈՂԵ :

TIGRINYA.

(Abyssinia.)

አገኗል-በሆኑ፡ ከመሳ፡ ንጉሥ፡ ፈቃይዎ፡ ላይ፡
እም፡ ፊደ፡ ጠፊ፡ በፊ፡ ከስከ፡ እሱ፡ በተ፡
ዘረጋው፡ ትራ፡ ከይጠየቅ፡ ፍድ፡ አነስተም፡ ህይ
ጥቃ፡ ከፍት-በ፡ ዳምበ፡፡

Tinne.

TINNÉ.

Tinne.

(*Mackenzie River Indians.*)

תְּמִימָנֶם יְלִיעָה וְכַרְבָּה יְמִינָה
וְעַל כָּל הַמִּזְבֵּחַ תְּמִימָנֶם
וְעַל כָּל הַמִּזְבֵּחַ תְּמִימָנֶם.

TOARĪPI.

(New Guinea.)

Rapi Harisu mearovaaka meaforoe-leipe, areo areve Atute vovoroae miarape, ae areo reha arero sukaerereai aite apai kao, areo makuri peavovea avai.

TŌDA.

(Nilgiris, S. India.)

சுவர்மி தன் உடி பேத்வொய் மொஹன் நொபிப் ஆன் ஆரியு, அத் கெட்ட வகைகொஸ் ஏவாகம் உடரிய் வொய் சீவம் பத்கபொடுத்க், அன் தொத்தி, இத்க் புவோ கன் பீர்வொத்ச்சி.

Tonga.**TONGA.****Tonga.**

(Freundschaftsinseln.) (Friendly Islands.) (Îles des Amis.)

He nae ofa behe ae Otua ki mama ni, naa ne foaki hono Alo be taha nae fakatubu, koeuhi ko ia kotoabe e tui kiate ia ke oua naa auha, kae ma'u ae moui taegata.

TONGA. See **Chi-Tonga.**

(Lake Nyassa.)

TRANSCAUCASIAN TŪRKI (AZERBIJĀNI).**Türkisch im Kaukasus.****Turc du Caucase.**

(N. W. of Persia.)

چونکه الله دنیانی آیله سودی که وز یکانه اوغلنی ویردی تا ک هراونه ایمان کتورن هلاک اوماسون اما ابدی حیاته مالک اولسون*

Tukudh.**TUKUDH.****Toukoudh.***(Indians on Youcon River.)**(Schiel-Indianer.)**(Indiens Loucheurs.)*

Kwuggut yoo kwikkit Vittekwichanchyo
 nunhkug kettinizhin tit Tinji ettetvirzi ettiyin
 kwuntlanttshi chootin te yik kinjizhit rsyetetgi-
 titelya kkwa kenjit ko sheg kwundai tettiya.

Tulu.**TULU.****Toulou.***(Südkanara.) (South Canara, India.) (Kanara du Sud.)*

ಆಯನ್ ನಂಬುನಾಯೆ ವೀಲಾರ್ ನಾಕನಾಡ್ ಪೋವಂಡೆ ನಿತ್ಯ
 ಜೀವ ಇತ್ತಿನಾಯೆ ಆದುಪ್ಪುಲೆಕ್ಕು, ದೇವಿರ್ ತನ ಬರಯ್ ಪುಟ್ಟ
 ಮಗನ್ ಕೊಸಿರ್ನಾತ್ ಲೋಕೋನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾತ್ರೆ.

TUNISIAN (*Hebrew char.*). *See Judæo-Tunisian.***TURKISH (OSMANLI).****Osmanli-Türkisch.****Turc.***(Turkish Empire.)**(Europäische Türkei.)**(Turquie d'Europe.)*

زیرا الله دنیاپی شویله سودیکه هر اکا ایمان ایدن هلاک
 اولمیوب انجق حیات ابديهيه مالک اوله دیو کندی
 این وحیدني اعطای ایلدی.

TURKISH (*Armenian char.*).

(*In armen. Schrift.*)

(*En caractères arméniens.*)

Օիրա Վլլահ տիւնեայը պու գատար սէվտի քի՝
քէնտի պիրիծիք (Օղունու վէրտի, թա քի հէր օնա
ինանան՝ զայ՝ օլմայա, իլլա էպէտի հայաթա մալիք
օլա :

TURKISH (*Greek char.*).

(*In griech. Schrift.*)

(*En caractères grecs.*)

Ζίρα Ἀλλὰχ τὸν γιαγιὴ ποὺ κατὰρ σεβτὶ κι, κεντὶ^ν
πιριτζὶκ Ὁγλουνοὺ βερτὶ, τάκι χὲρ ὀνὰ ἰνανὰν, ξάι
δλμαγια, ἵλλα ἐπέτι χαῖατὰ μαλὶκ δλά.

ULĀWA.

(*Solomon Islands.*)

O pourunru honosia a Lord God ioe, na mune o
maemae sulia tai neia.—*Luke 4. 8, pt.*

Urdu.

URDU (*Arabic char.*). **Ourdou, Urdu, ou
Hindoustani.**

(*N. India.*)

کیونکہ خدا نے دنیا کو ایسا پیار کیا ہی کہ اُس نے اپنا اکلوتا بیتا
دے دیا تاکہ جو کوئی اُسپر ایمان لاوے هلاک نہ ہووے بلکہ حیات
ابدی پاوے

ŪRDŪ or HINDOSTĀNI (*Persian char.*).

(In persischer Schrift.)

(En caract. persans.)

کیونکہ خدا نے دنیا سے ایسی محبت رکھی کہ اُس نے اپنا اکلوتا بیانجش دیا۔
تاکہ جو کوئی اُس پر ایمان لائے ہلاک نہ ہو بلکہ ہمیشہ کی زندگی پائیے

URDU (*Latin char.*).

(In lat. Schrift.)

(En caract. latins.)

Kyúnki Khudá ne dunyá se aisí mahabbat rakhi,
ki us ne apná iklautá Betá bakhsh diyá, táki jo koí
us par ímán láe, halák na ho, balki hamesha kí
zindagí páe.

URIPIV.

(N. E. Malekūla, New Hebrides.)

(Malekula-Insel.)

(Ile de Mallicolo.)

See also **Malekūla** and **Pangkumu**.

Meri ga pu loli nanu se Atua, ni evi tuak, ko
jujik, ko tasu.—*Mark 3. 35.*

Oriya.

(Ostindien.)

ŪRIYA or ŌRIYA.

(Orissa, India.)

Oriya.

(Inde orient.)

ଯେହେତୁ ଉଦ୍‌ଘାର ଜଗତକୁ ଏମନ୍ତ ପ୍ରେମ କଲେ, ଯେ ସେ
ଆପଣା ଅଦ୍ଵିତୀୟ ପୁଣ୍ୟକୁ ଦେଲେ; ତହିଁରେ ଯେ କେହି ତା-
ହାଙ୍କଠାରେ ବିଶ୍ୱାସକରିବ, ସେ ବିନଷ୍ଟ ନ ହୋଇ ଅନନ୍ତ ଜୀବନ
ପାଇବ.

Sprache von Uvea. UVÉAN or IAIAN.

Ouvéa.

(Loyalitätsinseln.) (Loyalty Islands.) (Iles Loyauté.)

Helang ibetengia anyin Khong ka ang meledran,
 e ame ham Nokon a khaca thibi, me me ca he
 ka mok ke at ame labageju kau, kame he ka hu
 moat ame ca ba balua.

Uzbek-Türkisch. UZBEK TŪRKI. Turc des Uzbecks.

(Turkestan and Central Asia.)

زیراکه خدا دنیانی شونداق سویدی او زینینک يالغوز توققان او غلی فی
 بر کوچه تاکیم هر آنکا ایمان کیلتور کوچی هلاک بولاغای بلکه
 حیات جاویدانی فی تاپقای *

Waadtäisch.**VAUDOIS.**

Vaudois.

(Norditalien.) (Waldenses, N. Italy.) (Nord de l'Italie.)

Perqué Diou ha tant vourgù bén ar mount, qu'a
 l' ha dounà so Fill unic, perqué quiounqué cré en
 el perissé pâ, màqu'a l' abbia la vita éternella.

VISAYAN de ILOILO.

(Philippine Islands.)

Kay bisan sin-o n̄ga mag himô sang pag bulut-an
 sang Dios, yanâ amo ang akon utud n̄ga lalaki, kag
 utud n̄ga babaye, kag akon iloy.

WEASÍSI.*(East Tanna, New Hebrides.)**See also Tanna and Lenakel.*

Atua tamolkiekei agen netamimi erafwien matuadi
 Netin kadia umei, moma ilah erafwien kautahatata
 amasan OHNI otusimisien, matau ilah kaudos numyu-
 gahien magien yenunuh. [1888.]

WEDAU.*(British New Guinea.)**(Britisch Neu-Guinea.)**(Nouv.-Guinée.)*

God nanare dobu nuanuana i vaia, ma tauna
 Natuna tagotago i verei, ma tauwi anatapui e
 notanotaia ega i ta irage, ma lawalawai nonoana
 i ta vaia.

Wallisisch.**WELSH.****Gallois.**

Canys felly y carodd Duw y byd, fel y rhoddodd
 efe ei unig-anedig Fab, fel na choller pwy bynnag
 a gredo ynddo ef, ond caffael o hono fywyd tragy-
 wyddol.

WENCHAU.*(Chekkiang Province, China.)*

Iang-‘ü Ziè-tì è-sih sì-kà, záng-tsž-ü sž Gi duh-
 sæ N-tsž, chiè va-pah sàng Gi-ge nang fú whài
 mieh-voa, whài teh-djah iúng-yüé-ge ‘oh-mìng.

Wendisch.**WEND** (HUNGARIAN).**Vandalais.**

(Hungary and Carniola.)

Ár je tak lübo Bôg ete szvêt, da je Sziná szvojega jedinorodjenoga dáo, dá vszáki, kí vu nyem verje, sze ne szkvarí, nego má 'zítek vekivecsni.

Niederwendisch.**WEND** (LOWER).**Bas-Vandalais.**

(Prussian Lusatia.)

Přcheto tať jo Bog ten ſwét lúbowal, až won ſwozogo jadnovorozjonego ſyna dať jo, aby ſchykne do nogo wéreze, ſhubjone nebyli, ale to nimerne žywne méli.

Hochwendisch.**WEND** (UPPER).**Haut-Vandalais.**

(Saxon Lusatia.)

Přchetož tať je Boh ton Šswjet lúbowal, ſo won ſwojeho jeniczkeho narodzeneho Šsyna dať je, ſo bychu ſchízly, kíž do njeho wjerja, ſhubeni nebyli, ale wjeczne žiwenje mjeli.

Wogulisch.**WOGUL.****Vogoule.**

(Westsibirien.)

(Western Siberia.)

(Sibérie occ.)

Iejän am покыннэ, шоко мучтахтышэт і тарвытнэ пäтымкарэт; і ам лаймэліјänэм нанмэ.—*Matt. 11. 28.*

WOLOF. See **Jolof.**

Wotjakisch.

WOTJAK.

Votiaque.

(Wiatka and Orenburg.)

Инмар дуньнеез сокем жаратиіз, Аслыстыз оғназ вор-
дыськем Пизэ но сётіз, Солы оскысь коть-кинь пұмтәм
улоно мед луоз, медаз ышы, шуса.

XOSA or KAFIR (APPLEYARD'S VERSION).

Kaffrisch.

Cafre.

(Kafirland.)

Ngokuba UTIXO walitanda ilizwe kangaka, wada
wanika unyana wake okupela kwozelweyo, ukuze
osukuba ekolwa kuye angabubi, koko abe nobomi
obungunapakade. [Ed. 1902.]

XOSA or KAFIR (REVISED VERSION).

Kuba wenje nje u-Tixo ukulitanda kwaké ihla-
batı, ude wanikela unyana waké okupéla kwamze-
leyo, ukuze bonke abakólwayo kuye bangatsha-
balali, koko babe nobomi obungunapákade. [1903.]

Yahgan.

YAHGAN.

Yahgan.

(Feuerland.)

(Tierra del Fuego.)

(Terre-de-Feu.)

Ged úlu cumutaǵgų-cıruđa àmanupı, cutupı cutja-
mugatukgqmatuda сөмдешңі аныгуақсі, еңеңдеңең
мұтқандын mulakineali, cundjananima сәаманқұтқа-
ана cutaceta.

YAKUT.

(E. Siberia on the Lena.)

Таңара ән дойдуңу солкурдук талтабыта, арай Байтін
соб соготох төрбүт Уолун, бары Кініәхә ітәгәйәччі ѡлбөтүн,
хата ёрүтүн тыйнәх буоллун діән, ән дойдуга біәрбітә.

YALUNKA.

(Sierra Leone, W. Africa.)

E dubakhi nakhe kakilli serienkhi, katugu e
ALLA tomanen.—*Matt. 5. 8.*

Yao.**YAO.****Yao.**

(E. of Lake Nyassa, E. Africa.)

(Südostafrika.)

(Afrique du sud-est.)

Pakuti Mulungu wanonyele wakusa kwati 'ii,
wapele Mwanagwao juapagwile jumwepe, kuti
wosepe wakumkulupilila akasatakasika nambo
akoleje umi wangamala.

YIDDISH. See Judæo-German.**Joruba.****YORUBA.****Yoruba.**

(Eastern Slave Coast, W. Africa.)

(Sklavenküste.)

(Côte des Esclaves.)

Nitorí ti Ọlòrun fẹ́ araiye tobè́ gẹ́, ti o fi Ọmọ bibi
rẹ́ nikansoso fun ni pe, ẹníkéni ti o ba gbà a gbó ki yio
ṣegbé, ṣugbón yio ni ìye ti ko nipekun.

Zulu.**ZULU.****Zoulou.**

(Kaffrarien.)

(S. Africa.)

(Cafrerie.)

Kona u'Tixo wenze njalo wa tanda izwe, we za
wa nika indodana yake e zelwe iyodwa, ku te bonke
abakolwa iyona ba nga bubi, ba ze ba zuze ukuzwa
okunapakade.

ALPHABETICAL INDEX TO THE PRECEDING SPECIMENS.

<i>Language.</i>	<i>Page.</i>	<i>Language.</i>	<i>Page.</i>	<i>Language.</i>	<i>Page.</i>	<i>Language.</i>	<i>Page.</i>
Accrā . . .	1	Būgis . . .	12	Dutch . . .	22	Greek . . .	33
Afghāni . . .	80	Bugotu . . .	12	Dyak . . .	22	Greenland . . .	33
Aimara . . .	6	Bulgarian . . .	12	English . . .	23	Guārani . . .	34
Ainu . . .	1	Bullom . . .	13	Epi . . .	23	Gujarāti . . .	34
Albanian . . .	2	Buriat . . .	69	Eromanga . . .	23	Gūnū . . .	83
Amharic . . .	2	Burmese . . .	13	Ersa Mordvin	71	Gwamba . . .	35
Amoy . . .	3	Caffir . . .	111	Eskimo . . .	24	Haida . . .	35
Aneityum . . .	3	Cakchiquel . .	13	Esth . . .	24	Hainan . . .	35
Anīwa . . .	3	Cambōdian . .	14	Ethiopic . . .	25	Hakka . . .	36
Annamite . . .	3	Canton . . .	14	Éwé . . .	25	Hausa . . .	37
Arabic . . .	4	Carib . . .	15	Falasha . . .	25	Hebrew . . .	37
Aramaic . . .	98	Carshūn . . .	15	Fan . . .	78	Herero . . .	37
Armenian . .	4, 5	Catalan . . .	15	Fang . . .	25	Hindī . . .	38
Āsāmi . . .	5	Chagga . . .	16	Fanti . . .	26	Hindōstāni	106,
Ashanti . . .	5	Chamba . . .	16	Fanting . . .	26	Hor . . .	90
Aulua . . .	60	Cheremiss . . .	16	Faté . . .	26	Hōrō . . .	71
Aymara . . .	6	Chinese . . .	17	Fiji . . .	26	Hungarian . .	38
Azerbaijāni	104	Chi-nyanja	76, 77	Chippewa	77, 78	Finn . . .	27
Aztec . . .	67	Chippewyan . .	18	Fioti . . .	27	Iaian . . .	108
Badaga . . .	6	Chi-tonga . . .	18	Flemish . . .	27	Ībo . . .	39
Baki . . .	23	Chuāna . . .	18	French . . .	27	Icelandic . . .	39
Balōchi . . .	6	Chuvash . . .	18	Fris. . .	28	Igbīra . . .	39
Ba-lōlo . . .	57	Congo . . .	52	Fūchau . . .	28	Ījō . . .	40
Banglā . . .	9	Coptic . . .	19	Futuna . . .	28	Ilocāno . . .	40
Bashkir . . .	7	Corean . . .	53	Gā . . .	1	Indo-Portu-	
Basque . . .	7	Cree . . .	19	Gaelic . . .	29	guese . . .	40
Batta . . .	8	Creole . . .	65	Galla . . .	29, 30	Innuit . . .	24
Beaver. . .	9	Croat . . .	91	Galwa . . .	30	Irish . . .	40, 41
Bengāli . . .	9	Dahomey . . .	83	Ganda . . .	30	Iroquois . . .	41
Berber . . .	10	Dakhani . . .	20	Garhwāli . .	30	Isuāma . . .	39
Bicol . . .	10	Danish . . .	20	Garo . . .	31	Italian . . .	41
Bieri . . .	10	Dauí . . .	21	Georgian . .	31	Ittu Galla . .	29
Bilin . . .	11	Dierí . . .	21	German . . .	31	Jagatai . . .	41
Bisayan . . .	108	Dōbu . . .	21	Giryāma . . .	32	Japanese . . .	42
Blackfoot. .	11	Dominīca . .	21	Gitāno . . .	32	Jatkī . . .	42, 43
Bogos . . .	11	Dualla . . .	22	Gōgo . . .	32	Jaunsāri . . .	43
Bohemian . .	11	Duke of York	22	Gōnd . . .	32	Jāvanese .	43, 44
Bondei . . .	11						
Breton. . .	12						

114 INDEX TO PRECEDING SPECIMENS.

<i>Language.</i>	<i>Page.</i>	<i>Language.</i>	<i>Page.</i>	<i>Language.</i>	<i>Page.</i>	<i>Language.</i>	<i>Page.</i>
Jolof . . .	44	Küi. . .	48	Marquesas . .	65	Nyanja . . .	76, 77
Judeo-Arabic	44	Kumuk . . .	54	Märwāri . .	65	Nyika . . .	77
Judeo-German		Kürd . . .	54	Ma-shöna . .	92	Nyōro . . .	77
44, 45		Kurukh . . .	54	Ma-tabele . .	99		
Judeo-Persian		Kwágütl . .	84	Mauritius . .	65	Ojibwa . . .	77, 78
45		Kwamera . .	101	Maya . . .	66	Ōriya . . .	107
Judeo-Spanish		Lævo . . .	23	Mbundu . . .	66	Osmanli	105, 106
45		Lahndā . .	42, 43	Meithei . . .	63	Osset . . .	78
Judeo-Tunisian		Lapp . . .	55	Mende . . .	66	Otshi . . .	5
46		Latin . . .	55	Mer . . .	66	Ovambo . . .	73
Kabyli. . .	10, 46	Lenakel . . .	56	Mexican . . .	67		
Kachchhi. . .	46	Lepcha . . .	56	Micmac . . .	67	Pahāri (Malto)	61
Käfir . . .	111	Lett . . .	56	Mohawk . . .	67	Pahouin . . .	78
Kagūru . . .	46	Lifu . . .	56	Moksha Mor-		Pāli . . .	79
Kalmuk . . .	47	Lithuanian .	57	dvin . . .	71	Panaieti . . .	79
Kanarese . . .	47	Liv . . .	57	Mōn . . .	100	Pangasinan . .	79
Kandh . . .	48	Lolo . . .	57	Mongo . . .	57	Pangkumu . . .	79
Kära . . .	25	Luchu . . .	57	Mongol . . .	68-70	Panjābi . . .	80
Karanga . . .	48	Lu-ganda . .	30	Moorish . . .	59	Pārbatiā . . .	72
Karass. . .	75	Lushai . . .	58	Mordoff . . .	71	Parsi-Gujarāti	80
Karel . . .	48			Mordvin . . .	71	Pashtō . . .	80
Karen . . .	48, 49			Mōtu . . .	71	Pedi . . .	80
Kashgar . . .	49	Mabuiag . . .	58	Mültāni . . .	42, 43	Pegon . . .	44
Kashmīri . . .	50	Macassar . . .	58	Mundāri . . .	71	Pegu . . .	100
Kazān . . .	50	Madurese . . .	58	Murray Island	66	Peking . . .	81
Keapāra . . .	50	Mägadhī . . .	59	Naipāli . . .	72	Perm . . .	82
Khassi . . .	50	Magrebi . . .	59	Nama . . .	72	Persian . . .	82
Khmer . . .	14	Magyar . . .	38	Nanking . . .	72	Piedmont . . .	82
Khoi-Khoi . . .	72	Malagāsi . . .	59	Narrinyeri . .	73	Pokōmo . . .	83
Kienning. . .	51	Malay . . .	59, 60	Ndonga . . .	73	Polish . . .	83
Kienyang. . .	51	Malayālam . .	60	Negro-English	73	Pōpō . . .	83
Kikūyu . . .	51	Malekūla . . .	60	73		Portuguese . .	83
Ki-mambwe . .	61	Maliseet . . .	60	Nengōne . . .	64	Provençal . . .	84
Ki-mbundu . .	66	Mālo . . .	61	New Britain. .	73	Punti . . .	14
Kinīka . . .	77	Maltese . . .	61	Ngūna . . .	74		
Kirghīz . . .	51	Malto . . .	61	Nias . . .	74	Quāgütl . . .	84
Kōi . . .	52	Mambwe . . .	61	Nicobar . . .	74	Quechúa . . .	84
Kōl . . .	71	Manchu . . .	62	Ningpo . . .	74	Quiché . . .	84
Kongo . . .	52	Mandarin	72, 81	Niué . . .	75	Rājmahāli . .	61
Konkani . . .	52	Mandingo . .	63	Nkondi . . .	75	Ranon . . .	85
Koranko . . .	52	Manipūri . .	63	Nogai . . .	75	Rarotonga . .	85
Korean . . .	53	Manx . . .	63	Nögugu . . .	75	Rifi . . .	10
Körku . . .	53	Maori . . .	63	Norwegian . .	20	Romansch	85, 86
Krim Türki . .	20	Marāthi . . .	64	Nūbian . . .	76	Rong . . .	56
Kuānyama . .	53	Märé . . .	64	Nūpé . . .	76	Ronga . . .	86
				Nyamwézi . .	76		

INDEX TO PRECEDING SPECIMENS. 115

<i>Language.</i>	<i>Page.</i>	<i>Language.</i>	<i>Page.</i>	<i>Language.</i>	<i>Page.</i>	<i>Language.</i>	<i>Page.</i>
Rotuma . . .	86	Sindhi . . .	93	Tanna . . .	101	Uripiv . . .	107
Roumān . . .	86, 87	Sinhalī . . .	94	Tasīko . . .	101	Ūriya . . .	107
Russ . . .	87	Slavé . . .	94	Tavāra . . .	101	Uvean . . .	108
Rūthen . . .	87	Slavonic . . .	94	Taveta . . .	101	Uzbek . . .	108
		Slovak . . .	95	Telugu . . .	102	Vaudois . . .	108
Sa-galla . . .	88	Sloven . . .	95	Temne . . .	102	Visayan . . .	108
Saibai . . .	88	Soerabayan . .	60	Thonga . . .	35		
Sāmoa . . .	88	Sōga . . .	95	Tibetan . . .	102	Weasīsi . . .	109
Samogit . . .	88, 89	Spanish . . .	95	Tigré . . .	103	Wedau . . .	109
Sangir . . .	89	Suaū . . .	21	Tigrinya . . .	103	Welsh . . .	109
Sanskrit . . .	89	Sukūma . . .	96	Tinné . . .	103	Wenchau . . .	109
Santāli . . .	90	Sundanese . . .	96	Toaripi . . .	104	Wend . . .	110
Sard . . .	90	Sūto . . .	96	Tōda . . .	104	Wenli . . .	17
Se-chuāna . .	18	Swahili . . .	96, 97	Tonga (Chi- tongā) . . .	18	Wogul . . .	110
Sena . . .	91	Swatau . . .	97	Tonga . . .	104	Wolof . . .	44
Sen-tebele . .	99	Swedish . . .	97	Transcauca- sian . . .	104	Wotjak . . .	111
Se-pedi . . .	80	Syriac . . .	98	Tshi-Karanga . .	48	Xōsa . . .	111
Servian . . .	91	Syrjen . . .	98	Tukudh . . .	105	Yahgan . . .	111
Se-sūto . . .	96	Syro-Chaldaic .	99	Tulu . . .	105	Yaküt . . .	111
Se-tlapi . . .	18	Tabele . . .	99	Tunisian . . .	46	Yalunka . . .	112
Shambāla . .	91	Tagālog . . .	99	Turkish . . .	105, 106	Yao . . .	112
Shan . . .	92	Tahiti . . .	100	Ulāwa . . .	106	Yiddish . . .	45
Shanghai . .	92	Taichau . . .	100	Uraon . . .	54	Yoruba . . .	112
Shawīa . . .	10	Talain̄ . . .	100	Urdu . . .	106, 107	Zūlu . . .	112
Shōna . . .	92	Tamil . . .	100				
Siamese . . .	93	Tānkri . . .	16				
Sikh . . .	80						

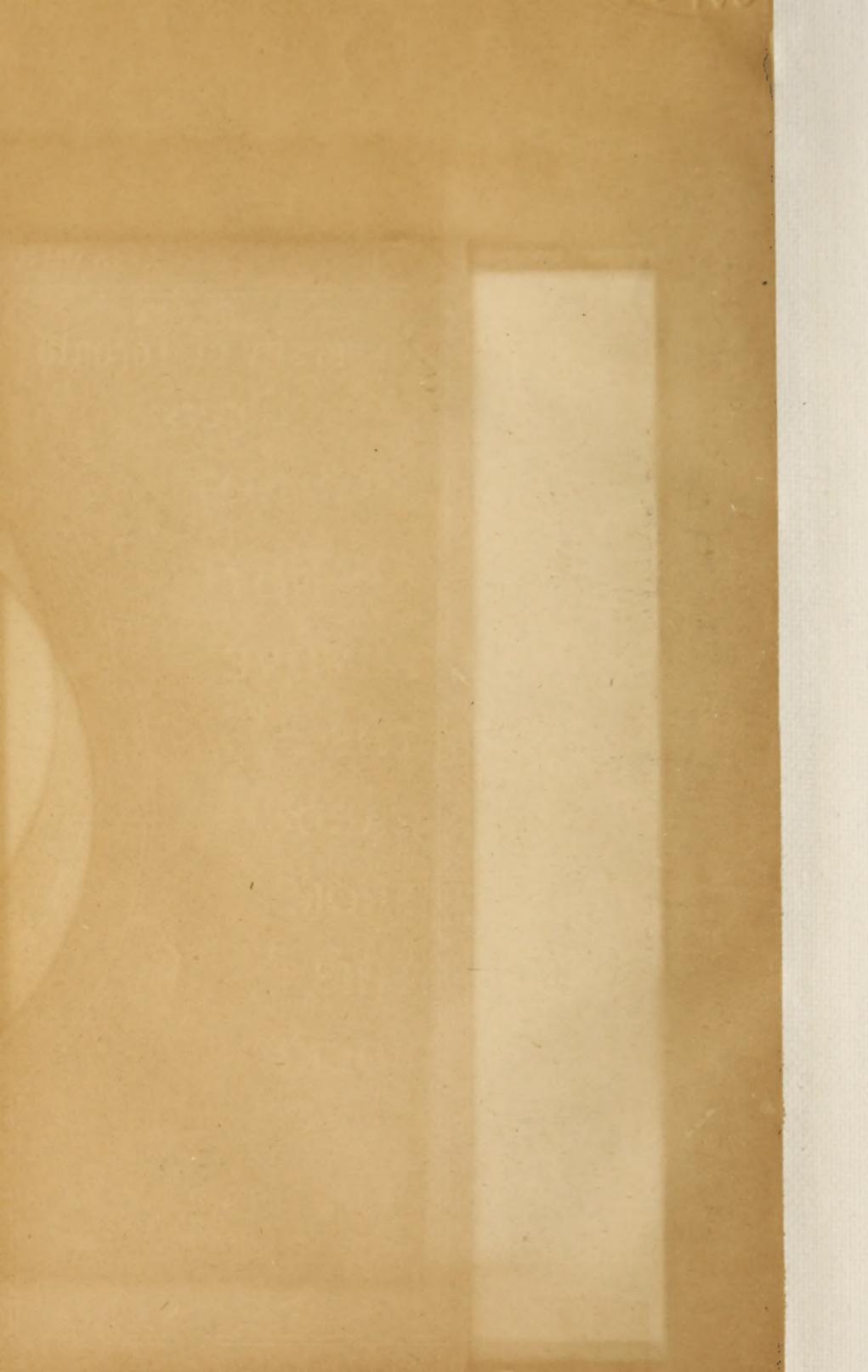
NOTE.

Of the **97** Bibles, **93** New Testaments, and **180** Portions, in **370** languages and dialects counted in the Historical Table given in the Society's Annual Report for March 31, 1903, pp. 464–80, thirteen obsolete Serampore versions, and four others, are not exhibited in these Specimens. The remaining **353** languages are all inserted; and in addition there are given a verse in **Mod. Syriac**, in **Shan**, a second variety of **Xōsa** (**Kāfir**), and examples of **Saibai** besides **Mabuiag**: and of **Slavé** besides **Tinné**: in all **358** languages and dialects, besides forty-five verses reduplicated in other letters. The total varieties of character represented in this book may be reckoned at more than **60**.

Total Specimens 403.

OXFORD
PRINTED AT THE UNIVERSITY PRESS
BY HORACE HART
PRINTER TO THE UNIVERSITY

Bible
Polyglot
B

Bible. Polyglot
The Gospel in many tongues. (British and
Foreign Bible Society).

450944

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

